

Naast onderstaande tabel is een algemene behandeling van de consultatie opgenomen in paragraaf 7 van de Memorie van Toelichting (MvT). De MvT is te vinden op het volgende Internetadres:

<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=bf15baa6-12b2-4c98-94db-11372febb371&title=Memorie%20van%20toelichting.pdf>

indiener	artikel of hoofdstuk nr.	wet	opmerking	onderbouwing	Reactie EZ
NVDE	01	Beide	Het wetsvoorstel spreekt niet meer over de definitie van "aansluiting". Vraag is nu wanneer een nieuwe definitie van aansluiting wordt verwacht en of het recht op een tweede aansluiting wordt geregeld.		In dit wetsvoorstel worden de definities niet aangepast. Deze wijzigingswet leent zich daar slecht voor. Dit zal pas aan de orde komen bij een volgend wetstraject dat als doel heeft de wetten uitgebreid 'op te schonen'.
NBNL	01	Beide	Studentencomplexen te beperkt (lid 4)	Deze bepaling is restrictief en er zijn meerdere voorbeelden te noemen die evenzeer in aanmerking voor een dergelijke regeling zouden moeten kunnen komen, zoals wooneenheden in verpleeghuizen en andere zorgcomplexen. Wij bepleiten daarom deze bepaling uit te breiden.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De beperking tot studentencomplexen hangt vooral samen met de speciale kenmerken van studentenhuizen, zoals een gezamenlijke openbare ruimte. Ook is van belang dat studenten vaak maar korte tijd een woning huren. Uitbreiding van deze regeling kan alleen als daar een duidelijke aanleiding voor is/wanneer duidelijk is op welke gronden uitgebreid moet worden. Dit lijkt dan ook meer iets voor een volgend wetsvoorstel, waarbij eerst met deze bepaling ervaring op gedaan is.
NVDE	01	Beide	Naar voren halen van de evaluatie van de experimenteer AMvB naar 2016 ipv 2019 (1i en 7a).	Tot op heden is het aantal goedgekeurde experimenten echter nog zeer beperkt. De vraag is daarom of de experimenteer-AMvB echt het gewenste effect heeft.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Experimenten moeten de kans krijgen om te werken. Door het naar voren halen van de evaluatie zouden de experimenten al geevalueerd moeten worden terwijl zij net begonnen zijn. Dat is niet wenselijk.
NVDE	01	Beide	MvT verduidelijken dat niet alleen de netbeheerders maar alle partijen in de markt mee mogen doen met experimenteren (1i en 7a).	Experimenten moeten passen bij de gekozen marktordening in Nederland. Ongeacht of het dan gaat om leveranciers, producenten, netbeheerders of netwerkbedrijven, moeten experimenten passen bij ieders rol in de keten.	Wetsvoorstel is aangepast. In de wettekst is de experimenteerruimte verruimd. In de toelichting is verduidelijkt dat experimenteerruimte in beginsel mogelijk is voor alle partijen.
NVDE	01	Beide	Verbeterpunten voor de experimenteer-AMvB (1i en 7a).	Mbt reikwijdte, doorlooptijd ACM/RVO, evaluatie, rol prosumant, ruimte voor kwartierprijzen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De experimenteer-AMvB zal aangepast worden aan de hand van de wet. Verbeterpunten kunnen daar meegenomen worden.
VEMW	10	Beide	Art. 10, lid 11 of Art. 2, lid 10 Er dient vast te liggen dat als de situatie zoals bedoeld in het voorgestelde artikel 10 lid 11 van de Elektriciteitswet 1998 of artikel 2 lid 10 van de Gaswet zich voordoet, dit slechts tijdelijk kan zijn en dat de bepalingen in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet niet volledig en onverkort gelden maar slechts die bepalingen die ook gelden voor een GDS (artikel 15 lid 6/ 2a lid 6).		Wetsvoorstel is aangepast. De artikelen van GDS zijn niet één op één van toepassing op bijvoorbeeld privatenetten. Daarom wordt dit niet aangepast. De ACM kan hier in de handhaving rekening mee houden. In de toelichting is verduidelijkt hoe de ACM dit zal doen.

ENL	17	Beide	Beperking van de taken tot wettelijke taken		Wetsvoorstel is niet aangepast. Helder is dat onduidelijkheid in afbakening van rollen en verantwoordelijkheden tussen verschillende partijen ontwikkelingen lam legt. Om die reden biedt het wetsvoorstel een helder onderscheid tussen netbeheer (alleen wettelijke taken), netwerkbedrijf (commerciële aan energie-infrastructuur gerelateerde activiteiten) en marktpartijen (commerciële activiteiten). Dit biedt een basis voor partijen om samen te werken in het belang van een CO2-arme energievoorziening die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is. Daarbij is verder zo nauw mogelijk aangesloten bij hetgeen het wetsvoorstel STROOM regelde, omdat daarover destijds tussen alle partijen overeenstemming over was.
NBNL	17	Beide	Overgangsbepaling	In algemene zin missen wij nog alle relevante overgangsbepalingen uit het wetsvoorstel STROOM (artikelen 12.22 en 12.23).	Wetsvoorstel is aangepast. Het wetsvoorstel is aangevuld met overgangsbepalingen.
ENL	07a	Beide	Uitbreiding of inperking van de experimenteerbepaling.	Energie-Nederland pleit om wille van de consumentenbescherming, de lastenverdeling en het level playing field voor minimalisering van de experimenteerbepaling en deze niet uit te breiden tot netbeheerders. Indien de netbeheerders toch worden toegelaten tot de experimenten dan dient aan leveranciers dezelfde mogelijkheid toegekend te worden.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het is juist wenselijk dat netbeheerders kunnen experimenteren, zodat bijvoorbeeld ervaring wordt opgedaan met andere tariefsystematieken. De experimenteerruimte geldt voor alle bij het experiment betrokken partijen.
ENL	07a	Beide	Overgangsbepaling voor experimenten	Tot slot dient er een deugdelijke overgangsregeling opgenomen te worden waarin de voorwaarden voor beëindiging van het experiment zijn opgenomen. Daartoe behoort in elk geval de wijze waarop het experiment na verloop van een vooraf bepaalde termijn wordt beëindigd.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het wetsvoorstel bevat een grondslag voor uitwerking hiervan bij AMvB.
VEMW	17 en 10	Beide	Het dient te allen tijde voor afnemers duidelijk te zijn in welke hoedanigheid een partij opereert en wat zijn positie is. In het wetsvoorstel is dit onvoldoende geborgd.	Zakelijke gebruikers ervaren de benadering door een netwerkbedrijf vaak als een benadering door de netbeheerder, waardoor op zijn minst de schijn wordt gecreëerd dat de gebruiker geen keuze heeft omdat hij in zijn beeld wordt benaderd door de monopolist (netbeheerder), niet door een vrije marktpartij (netwerkbedrijf of ieder andere aanbieder van producten en diensten).	Wetsvoorstel is niet aangepast. De taakafbakening is in het wetsvoorstel voldoende uitgewerkt. In het wetsvoorstel is opgenomen wat de netbeheerder en het netwerkbedrijf wel en niet kan doen. Daarnaast houdt de ACM toezicht, waardoor misbruik wordt voorkomen.
VEMW	17 en 10	Beide	Regels met betrekking tot de afzonderlijke boekhouding aanscherpen en verduidelijken.	Daarnaast dient er volledige openbaarheid te zijn over het directe en indirecte gebruik van publieke middelen. Tot op heden geeft slechts één regionale netbeheerder gehoor aan de verplichtingen uit de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet (resp. artikel 43 en 32) om een openbaar jaarverslag over haar activiteiten te publiceren. Andere netbeheerders verschuilen zich oneigenlijk achter het feit dat de bepalingen over het voeren en publiceren van een afzonderlijke boekhouding onduidelijk zijn. Ten tijde van het wetsvoorstel STROOM is door het Kamerlid Mulder van het CDA een amendement van deze strekking ingediend dat met volledige instemming van de minister is geïntegreerd in het wetsvoorstel STROOM dat werd voorgelegd aan de Eerste Kamer.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Artikel 43 komt al overeen met het amendement.

ENL	17 en 10	Beide	Heldere afbakening en minimalisering taken.	Het verder betreden van deze markten door een netbeheerder of een netwerkbedrijf levert marktverstoring op in de vorm van extra risico voor marktpartijen. Dit geldt des te sterker als de leveranciers een energiebesparingsverplichting opgelegd zouden krijgen om besparingsdoelstellingen uit het Energieakkoord te realiseren. Netbeheerders en/of netwerkbedrijven brengen nieuwe producten en diensten soms onder of net boven de kostprijs op de markt en de financiering hiervan halen zij direct dan wel indirect uit de gereguleerde nettarieven van de netbeheerder. Immers, daar waar laadpalen, modules en informatie of energiediensten onder de marktprijs worden gerealiseerd, is vanaf dat moment de facto geen plaats meer voor een bestaande marktpartij of een nieuwe toetreders om te gaan leveren. Naast de hiervoor genoemde oneerlijke concurrentie en marktverstoring betekent dit, dat het risico bestaat, dat de consument ongemerkt meebetaalt aan de verlieslatende commerciële activiteiten van de netbeheerders en netwerkbedrijven. Dit vinden wij uiterst onwenselijk.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Helder is dat onduidelijkheid in afbakening van rollen en verantwoordelijkheden tussen verschillende partijen ontwikkelingen lam legt. Om die reden biedt het wetsvoorstel een helder onderscheid tussen netbeheer (alleen wettelijke taken), netwerkbedrijf (commerciële aan energie-infrastructuur gerelateerde activiteiten) en marktpartijen (commerciële activiteiten). Dit biedt een basis voor partijen om samen te werken in het belang van een CO2-arme energievoorziening die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is. Daarbij is verder zo nauw mogelijk aangesloten bij hetgeen het wetsvoorstel STROOM regelde, omdat daarover destijds tussen alle partijen overeenstemming over was.
NBNL	17 en 10	Beide	Won is voldoende, geen extra afbakening.	Wij vinden dat het gezien de huidige omstandigheden beter is om geen tussentijdse wetwijziging op het punt van afbakening door te voeren die oplossingen voor transitie-vraagstukken eerder dichtzet dan mogelijk maakt. Dit geeft ons de mogelijkheid om samen met alle betrokken partijen met een toekomstbestendig voorstel te komen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het wetsvoorstel in conform STROOM. Daarnaast wordt met dit wetsvoorstel juist extra flexibiliteit ingebouwd ten behoeve van de energietransitie (tijdelijke taken, verbreden experimenteerruimte).
NVDE	17 en 19	Beide	Uitkomsten van de energiedialoog dienen meegenomen te worden bij de besluitvorming over de rol van netwerkbedrijven.	Voor de energietransitie is het van belang dat er een heldere rolverdeling in de energiesector bestaat.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Een heldere afbakening is op korte termijn nodig om de energietransitie vooruit te brengen. Wachten op de uitkomsten van de energiedialoog duurde voor dit wetsvoorstel te lang. Om die reden biedt het wetsvoorstel een helder onderscheid tussen netbeheer (alleen wettelijke taken), netwerkbedrijf (commerciële aan energie-infrastructuur gerelateerde activiteiten) en marktpartijen (commerciële activiteiten). Dit biedt een basis voor partijen om samen te werken in het belang van een CO2-arme energievoorziening die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is.
Ennatuurlijk	17-17c en 10b-d	Beide	- Het begrip 'toegestaan' in artikel 17a en 10b te vervangen door 'opgedragen'. - Het begrip 'in beperkte mate' te laten vervallen. - Een bepaling in de wet op te nemen waarin duidelijke kaders worden gegeven aan de	Taken worden aan netbeheerders niet 'toegestaan' maar opgedragen. Door het gebruik van het begrip 'toegestaan' wordt de indruk gewekt dat netbeheerders straks vrij zijn om de in de AMvB (die de Minister op basis van deze wet kan nemen) toegestane 'taken' wel of niet uit te voeren. Dit past niet in de rol van een aangewezen netbeheerder met exclusief opgelegde taken	Wetsvoorstel is aangepast 'toegestaan' is vervangen door 'toegekend'.
Ennatuurlijk	17-17c en 10b-d	Beide	In de wet te laten staan dat netbeheerders niet in concurrentie met de markt mogen treden (het huidige artikel 17 E-wet en 10b Gaswet).	Niet valt in te zien waarom dit wetsvoorstel de anti-concurrentie bepaling laat varen. Juist de splitsing van het gas-/elektriciteits-netbeheer en de markt had tot doel dat er geen enkele concurrentievervalsing meer zou kunnen ontstaan tussen netbeheerders en hun groepsgenoten met de markt.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit blijkt uit de nieuwe tekst waarmee de netbeheerder geen andere werkzaamheden mag uitvoeren dan noodzakelijk voor de door hem toegekende taken. Dit is conform STROOM (art. 4.11, lid 1).

ENL	17a	Beide	Overgangsbepaling opnemen voor tijdelijke taken.	Energie-Nederland pleit bovendien voor een deugdelijke overgangsregeling waarin bij aanvang duidelijk is onder welke voorwaarden de tijdelijke taak wordt uitgevoerd. Daarbij behoort in ieder geval, dat de tijdelijke taak tenminste binnen vijf jaar wordt beëindigd.	Wetsvoorstels aangepast. In het wetsvoorstel is geregeld dat na een bij amvb bepaalde termijn wordt bepaald of een tijdelijke taak een permanente taak wordt, of wordt beëindigd. Bij amvb worden regels gesteld over voortzetting of beëindiging, waarbij ook kan worden bepaald onder welke voorwaarden een taak wordt voortgezet of beëindigd.
Nuon	17a en 10Aa	Beide	Toekennen tijdelijke taken onafhankelijke toets	Nuon vraagt uw aandacht voor de wijze waarop tijdelijke taken kunnen worden toegekend. Wanneer marktpartijen die taken niet oppakken, is dat waarschijnlijk omdat deze taken bedrijfseconomisch (nog) niet verantwoord zijn. Nuon stelt de vraag of het wenselijk is dat netwerkbedrijven taken uitvoeren in het commerciële domein die economisch niet verantwoord en daarom ondoelmatig zijn. Voorafgaand aan de toekenning van die taken zou een onafhankelijke toets moeten plaatsvinden of de benodigde investeringen financieel economisch, doelmatig en maatschappelijk verantwoord zijn. Daarnaast is het van belang dat activiteiten op een technologie neutrale wijze worden ontwikkeld, zodat marktpartijen op een later moment kunnen deelnemen. Bij het opstellen van een AMvB moet een afweging worden gemaakt die rekening houdt met de inbreng en de belangen van marktpartijen. In het bijzonder vraagt Nuon uw aandacht voor het onderwerp 'opslag' die in de Memorie van Toelichting wordt omschreven als mogelijke tijdelijke taak. Volgens Nuon is de ontwikkeling van opslag essentieel voor de energietransitie. Opslag is bij uitstek een activiteit die uitsluitend thuishoort in het commerciële domein en niet tijdelijk in het gereguleerde domein moet worden geplaatst. Wanneer netbeheerders en netwerkbedrijven investeringen plegen in een bepaalde wijze van opslag, verdwijnt de benodigde prikkel voor marktpartijen om de meest kostenefficiënte manieren van opslag te realiseren en innovatie te plegen. Bovendien zijn aan opslag andere vormen van innovatieve dienstverlening verbonden die verband houden met flexibiliteit en het aanmoedigen van lokale productie en vraaggestuurde consumptie ('prosumers'). Nuon is van mening dat de huidige reikwijdte van de wettelijke taken voldoende ruimte biedt voor	Wetsvoorstel is niet aangepast. Taken worden in AMvB opgeschreven en behoren daarmee tot wettelijke taken. Vervolgens houdt ACM hier toezicht op. Verder geen rol voor ACM om te toetsen of MEZ wel goede taken opneemt in AMvB.

ENL	17b	Beide	<p>Energie-Nederland pleit voor een heldere duiding van het begrip bevoordeling door opname van het woord <i>indirect</i> in de wettekst en voor een nadere uitwerking daarvan in de Memorie van Toelichting. Opname dividendbepaling.</p>	<p>In de eerste plaats worden bij een onafhankelijke netbeheerder voor de producenten, leveranciers of handelaren alle mogelijkheden weggenomen om zichzelf uit de opbrengsten van de netbeheerder te bevoordelen ten opzichte van hun concurrenten. In de praktijk lijkt ACM op basis van de huidige wetgeving niet handhavend te kunnen optreden tegen de in de Memorie van Toelichting als ongewenst aangemerkte vormen van bevoordeling uit de opbrengsten van de netbeheerder. Punt daarbij is, dat er in de wet alleen staat, dat <i>directe</i> bevoordeling niet is toegestaan. De wet rept niet over <i>indirecte</i> bevoordeling bijvoorbeeld vanuit de netbeheerder via de holding of via een tussenpersoon naar het netwerkbedrijf. Dit zou aangescherpt dienen te worden, enerzijds door het woord 'indirect' aan het wetsartikel toe te voegen en anderzijds door in de Memorie van Toelichting op te nemen, dat het financieren van verlieslatende (neven)activiteiten direct of indirect vanuit de groep altijd is aan te merken als bevoordeling die verder gaat dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is. Met andere woorden uit de financiële stukken van het netwerkbedrijf zou moeten blijken, dat alle investeringen in (neven)activiteiten zijn gebaseerd op marktconforme rendementseisen. Een ander aspect is dat voor de beoordeling van de kredietwaardigheid wordt gekeken naar het totale bedrijf. Het netwerkbedrijf profiteert daarvan in de vorm van een hogere kredietwaardigheid en de netbeheerder ondervindt het nadeel in de vorm van een lagere kredietwaardigheid dan hij losstaand zou kunnen hebben. Door dit mechanisme is niet te voorkomen dat de Nederlandse aangeslotenen van een netbeheerder via de transporttarieven impliciet meebetalen aan de commerciële activiteiten⁸. Kortom, (de prikkel tot)</p>	<p>Wetsvoorstel is niet aangepast. Het is niet nodig wettelijk het vrije verkeer van kapitaal binnen de holding waarin zich een netwerkbedrijf en een netbeheerder bevinden, te beperken. Verschillende marktpartijen hebben in verschillende mate beschikking over kapitaal uit een holding: een start-up heeft mogelijk geen holding met kapitaal boven zich, terwijl een dochter van een groot internationaal energiebedrijf mogelijk gemakkelijker over (toegang tot) kapitaal beschikt. Bij netwerkbedrijven ligt dit weer anders. Ook in de rendementseisen en strategie op de markten waarop netwerkbedrijven actief mogen zijn, kunnen marktpartijen verschillen. Een specifieke bepaling voor netwerkbedrijven schiet hier het doel voorbij. Voorts kunnen de publieke aandeelhouders van de holding besluiten welke activiteiten het netwerkbedrijf onderneemt, en of winst van de netbeheerder via de holding naar deze netwerkbedrijven stroomt, bij de netbeheerder blijft of wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. De publieke aandeelhouders hebben hierbij oog voor alle publiek belangen die bij deze keuze afgewogen worden, inclusief de markt voor de activiteiten waarop de netwerkbedrijven actief (willen) zijn. Het wetsvoorstel bepaalt voorts dat de activiteiten van de holding in zijn geheel hoofdzakelijk bij het netbeheer moeten liggen. Netbeheerders kunnen op basis van het wetsvoorstel de aan hen gerelateerde netwerkbedrijven niet bevoordelen en kunnen slechts wettelijk opgelegde taken uitvoeren. Deze bepalingen gezamenlijk leiden tot een werkbaar compromis waarbij enerzijds de netwerkbedrijven niet onnodig beperkt worden in hun activiteiten</p>
-----	-----	-------	--	--	--

Ennatuurlijk	17b en 10c	Beide	<p>Wij stellen daarom voor de bepaling (artikel 17c E-wet en 10d Gaswet) te laten vervallen en de activiteiten van de netwerkbedrijven te beperken tot hun hoofdtaak, te weten het uitvoeren van werkzaamheden die direct verband houden met de taken van de netbeheerder m.b.t. de gas- en elektriciteitsnetten. Als dit door de reeds in gang gezette praktijk niet (meer) haalbaar wordt geacht dienen in ieder geval in de wet zelf of in de in lid 2 bedoelde AMvB bepalingen te worden opgenomen die deze (nu al gepraktiseerde) bevoordeling verder voorkomen. Die bepalingen zouden tenminste moeten inhouden dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een netwerkbedrijf alleen activiteiten ter hand mag nemen waarvan vooraf is vastgesteld dat uitgegaan kon worden van een marktconform rendement - een netwerkbedrijf geen gebruik mag maken van de naamsbekendheid van de netbeheerder of een naam draagt die gelijk is aan of sterk lijkt op die van de netbeheerder - een netwerkbedrijf zich op de markt niet mag presenteren als een van de markt onafhankelijk bedrijf 	<p>De bepaling die is opgenomen in art. 17b Elektriciteitswet en 10c Gaswet heeft betrekking op die bevoordeling door de netbeheerder van (onderdelen van) zijn groepsmaatschappij (kruissubsidiering of preferentie bij opdrachtverlening aan derden). Het stellen van nadere regels over die bevoordeling kan plaatsvinden in een AMvB maar dat hoeft niet te gebeuren.</p> <p>Met de in het wetsvoorstel (in artikel 17c en 10d) opgesomde aan netwerkbedrijven toegestane nevenactiviteiten treden deze bedrijven direct in concurrentie met warmtebedrijven als Ennatuurlijk. Dit is alleen acceptabel als die concurrentie 'eerlijk' is en er dus op geen enkele manier sprake kan zijn van bevoordeling van het netwerkbedrijf.</p> <p>Zoals nu al in de praktijk blijkt, wordt niet voorkomen dat netwerkbedrijven in de markt voordelen genieten van naamsbekendheid en financiële- en juridische aansprakelijkheidsborging van de netbeheerder.</p> <p>Als niet is afgedekt dat er geen enkele marketing-, juridische aansprakelijkheids- of financiële relatie mogelijk is tussen netbeheerders en hun commerciële zuster of dochters dan tast dit enerzijds de onafhankelijkheid van de netbeheerders aan en doet het anderzijds geen recht aan de bescherming van de 'gewone' markt tegen oneerlijke concurrentie van (groepsmaatschappijen van) netbeheerders en is er de facto sprake van bevoordeling door netbeheerders aan de eigen groepsmaatschappij.</p>	<p>Wetsvoorstel is niet aangepast. De taken van de netwerkbedrijven worden beperkt tot de infrastructureel aanverwante activiteiten. Daarmee kan de ACM handhaven en worden de taken van het netwerkbedrijf al beperkt tot de hoofdtaak.</p>
Ennatuurlijk	17b en 10c	Beide	<p>Nu de wet niet klip en klaar regelt dat netbeheerders en netwerkbedrijven zich nooit op de energiemarkt mogen bewegen dient ten aanzien van de toegestane permanente en/of tijdelijk toegestane nevenactiviteiten van netbeheerders en netwerkbedrijven naar onze mening in de wet zelf geborgd te worden dat onder deze nevenactiviteiten niet verstaan kan worden iedere vorm van winning, opslag, productie, dispatch, inkoop, handel (incl. het exploiteren van handelsplatforms) of levering van energie. Als de wetgever dit anders zou willen, dan dient zij aan de markt hierover volstrekte duidelijkheid te geven door een duidelijk omschreven nieuwe taak - en geen toegestane nevenactiviteit voor de netbeheerder of onderdelen van haar groepsmaatschappij- in de wet zelf op te nemen, waarmee voor marktpartijen op de energiemarkt markt volstrekt helder is dat deze activiteit niet meer door marktpartijen uitgevoerd kan en mag worden.</p>	<p>Wetsvoorstel is niet aangepast. De taken van de netwerkbedrijven worden beperkt tot de infrastructureel aanverwante activiteiten. Bovendien wordt hetgeen Ennatuurlijk voorstelt voor het grootste gedeelte al door het groepsverbod geregeld.</p>	

ENL	17b en 10c	Beide	Heldere duiding van het begrip "bevoordeling"	<p>Netbeheerders mogen met de inwerkingtreding van de Wet Onafhankelijk Netbeheer verbonden groepsmaatschappijen niet bevoordelen boven andere ondernemingen, waarmee die groepsmaatschappij in concurrentie treedt. Net zo min mogen netbeheerders de met hen verbonden groepsmaatschappijen voordelen toekennen, die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is. Daar valt uiteraard ook directe dan wel indirecte financiering van nieuwe activiteiten van een verbonden groepsmaatschappij onder. Enerzijds leidt dat tot bevoordeling van deze verbonden groepsmaatschappij. Anderzijds gebruikt de netbeheerder dan (delen van) het gereguleerde tarief, dat door alle aangeslotenen in zijn gebied wordt opgebracht, om activiteiten te financieren, die hij zelf niet mag verrichten. Derhalve pleiten wij voor meer financiële transparantie in het concern, waartoe de netbeheerder en het netwerkbedrijf behoren in het algemeen en voor meer financiële transparantie bij het netwerkbedrijf en de met haar verbonden deelnemingen in het bijzonder.</p>	<p>Wetsvoorstel is aangepast voor wat betreft het begrip bevoordeling. Voor wat betreft de financiële transparantie is dit nu al geregeld in art. 43 E-wet en art. 32 G-wet.</p>
ENL	17c	Beide	<p>Energie-Nederland pleit voor minimalisering van de taken van het netwerkbedrijf door: - <i>"in hoofdzaak"</i> vervangen door <i>"uitsluitend"</i>; <i>"betrekking hebben op"</i> vervangen door <i>"bestaande uit"</i>; schrappen sub e, f en g; schrappen "in Nederland" en schrappen lid 4</p>	<p>In deze systematiek geen plaats kan zijn voor dienstverlenende activiteiten van netwerkbedrijven en haar deelnemingen op het gebied van meetdiensten, certificering van hernieuwbare energie en energiebeurzen (lid 2 sub e, f en g). Daarbij gaat het immers om dienstverlening en handel. Dit zijn activiteiten die niet thuis horen bij een netbeheerder of netwerkbedrijf of haar deelnemingen. TenneT houdt aandelen in Certiq en APX. Als dit artikel daarvoor bedoeld is dan zou het tenminste moeten gaan om – soortgelijk aan lid 3 – een aan de 'landelijke netbeheerder verbonden groepsmaatschappij'. Echter ook voor Tennet is het nog maar de vraag of dit een gewenste activiteit is en het lijkt vooral een historische reden te hebben. Deze activiteiten dienen niet ook voor de regionale netbeheerder toegestaan te worden. Overwogen kan worden om deze regeling met een overgangsregeling af te bouwen voor Tennet en GTS. Achtergrond hierbij is dat netbeheerders onder de activiteit 'energiebeurzen' commerciële 'energiehandelsplatforms' zouden kunnen opzetten gericht op het bijeen brengen van vraag en aanbod op het gebied van energiebesparing, certificatenmarkten, demand response oplossingen, etc. Het is bovendien vreemd dat het netwerkbedrijven is toegestaan om activiteiten in het buitenland te ontwikkelen. Ten einde te verzekeren, dat er voldoende relatie is met de verbonden netbeheerder zouden de activiteiten van de netwerkbedrijven beperkt dienen te worden tot het verzorgingsgebied van de verbonden netbeheerder. In lid 4 is de mogelijkheid opgenomen om tijdelijke taken aan een netwerkbedrijf toe te kennen. Dit is een vreemde bepaling. Immers netwerkbedrijven zijn bedrijven die marktconform moeten opereren. Dat volgt uit de wettelijke afbakening van taken van</p>	<p>Wetsvoorstel is aangepast. Onduidelijkheid in afbakening van rollen en verantwoordelijkheden tussen verschillende partijen legt ontwikkelingen lam. Om die reden biedt het wetsvoorstel een helder onderscheid tussen netbeheer (alleen wettelijke taken), netwerkbedrijf (commerciële aan energie-infrastructuur gerelateerde activiteiten) en marktpartijen (commerciële activiteiten). De genoemde activiteiten in art. 17c zijn allen energie-infrastructuur gerelateerd. Hierbij is het in de toelichting verduidelijkt dat het netwerkbedrijf niet zelf energie mag produceren, leveren of verhandelen. Bovendien biedt het wetsvoorstel ook juist ruimte voor tijdelijke taken en experimenten. Dat zou niet stroken met de voorgestelde suggesties tot inperking, omdat dan de ruimte onnodig beperkt wordt. Verder is hiermee zo nauw mogelijk aangesloten bij hetgeen het wetsvoorstel STROOM regelde, omdat daarover destijds tussen alle partijen overeenstemming over was.</p>

Ennatuurlijk	17c en 10b	Beide	Aan netbeheerders, die per definitie niet marktconform kunnen opereren, kunnen alleen exclusieve taken (met uitsluiting van marktpartijen) worden opgelegd. Aan de marktactiviteiten van netwerkbedrijven dienen duidelijke voorwaarden gesteld te worden om bevoordeling door netbeheerders te voorkomen en de ACM handvatten te bieden dit te kunnen handhaven.	Met deze voorgestelde bepalingen over tijdelijke taken van de netbeheerders en tijdelijke nevenactiviteiten van netwerkbedrijven staat op twee fronten de deur op een kier naar directe concurrentie tussen netbeheerders en netwerkbedrijven met de markt op het gebied van energieactiviteiten in ruime zin. Dus ook op het gebied van de warmteproductie, distributie, dispatch en levering van warmte, de corebusiness van Ennatuurlijk.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit is conform STROOM. Bij AmvB worden regels gesteld over handelingen die voordelen genereren die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is. Door delegatie naar AMvB-niveau kunnen nieuwe inzichten eenvoudiger worden opgenomen. De AmvB zal ook worden geconsulteerd.
ENL	21 en 7b	Beide	Vraag.	In de Europese regelgeving (onder andere richtlijn 2009/72/EG) is een belangrijke rol toegekend aan investeringsplannen van transmissiesysteembeheerders. Deze vormen mede de basis voor de tienjarige Europese netontwikkelingsplannen. Ook wordt in de Europese regelgeving een grote rol toegekend aan de toezichthouder bij het toezicht op de beoordeling van deze investeringsplannen. Wij vragen ons af of de voorstellen in het Wetsvoorstel inzake de investeringsplannen niet in strijd is met deze Europese regelgeving.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Europees 10-jarig netontwikkelingsplan staat los van het investeringsplan. Deze kunnen naast elkaar bestaan.
VEMW	21 en 7b	Beide	Beoordeling van ACM op noodzakelijkheid van de voorgestelde investeringen	De minister stelt voor om de rol van de ACM te beperken tot het uitbrengen van een advies over het investeringsplan. De ACM mag een toets uitvoeren ten aanzien van de consistentie van het plan en de redelijkheid van de onderbouwing van het plan. Dat is een zeer beperkte toets die niet ziet op de beoordeling of investeringen ook daadwerkelijk noodzakelijk zijn. Met betrekking tot de investeringsplannen landelijke netbeheerders wordt de rol van de toezichthouder verder beperkt en kan de minister zelfs een aanwijzing geven naar aanleiding van ontwikkelingen in de energiemarkt waarmee de landelijke netbeheerder geen of onvoldoende tekening heeft gehouden. Gezien het feit dat de overheid zelf aandeelhouder is van de landelijke netbeheerders is dat een uiterst ongewenste situatie.	Wetsvoorstel is niet aangepast. In de uitvoeringsregelgeving wordt de toets van ACM verder uitgewerkt. Conform STROOM is hierin voorzien dat de ACM toetst of het plan de noodzaak van de investeringen voldoende aantoonst. Na de toets van het investeringsplan kan de ACM een bindende aanwijzing geven voor aanpassing van het plan. Hiermee is geborgd dat de ACM de mogelijkheid heeft zaken te laten aanpassen. De aanwijzing van ACM moet opgevolgd worden. Vervolgens stelt de netbeheerder het plan vast. Hiermee is de goedkeuringsbevoegdheid van ACM voldoende geborgd. Daarnaast is juist ten opzichte van de huidige wet scherper geregeld dat de minister geen beoordeling geeft over individuele projecten. De minister kan alleen een aanwijzing geven als een bepaalde ontwikkeling in de energiemarkt niet is meegenomen.

VEMW	22 en 7b	Beide	VEMW ziet geen reden om lagere eisen dan de Europese eisen te stellen aan Nederlandse investeringsplannen.	Uit artikel 22 van de richtlijn 2009/72/EG volgt dat het de bedoeling is dat toezichthouders het finale oordeel over een investeringsplannen geven in de vorm van een besluit en zelfs kunnen eisen dat er wijzigingen worden doorgevoerd. Bovendien moet volgens dit artikel jaarlijks een plan worden opgesteld en ingediend. De nu in het wetsvoorstel voorgestelde regels wijken flink af van de door Europa voorgeschreven en beoogde systematiek. Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel STROOM kwam dit reeds aan de orde en stelde de minister dat artikel 22 niet van toepassing zou zijn op Nederlandse TSO's. VEMW is van mening dat die opvatting zeer discutabel is.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Europees 10-jarig netontwikkelingsplan staat los van het investeringsplan. Deze kunnen naast elkaar bestaan.
VEMW	23 en 7b	Beide	Daarnaast zouden netbeheerders niet enkel moeten rapporteren over investeringen die zien op vervanging en uitbreiding maar dient er ook aandacht te zijn voor investeringen die te maken hebben met kwaliteit en capaciteit. Voorziene knelpunten met betrekking tot capaciteit en een teruggang van de huidige kwaliteit van het net moeten in kaart worden gebracht en kunnen evengoed aanleiding zijn tot (forse) investeringen.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Genoemde onderwerpen vallen onder de artikelen.
VEMW	24 en 7b	Beide	Tot slot dient de toezichthouder een expliciete goedkeuringsbevoegdheid te krijgen met betrekking tot investeringsplannen. De rol van de minister kan beperkt blijven tot adviseren.		Wetsvoorstel is niet aangepast. - in de uitvoeringsregelgeving wordt de toets van ACM verder uitgewerkt. Conform STROOM is hierin voorzien dat de ACM toetst of het plan de noodzaak van de investeringen voldoende aantoonst. - Na de toets van het investeringsplan kan de ACM een bindende aanwijzing geven voor aanpassing van het plan. Hiermee is geborgd dat de ACM de mogelijkheid heeft zaken waar zij het niet mee eens is aan te laten passen. De aanwijzing van ACM moet opgevolgd worden. Vervolgens stelt de netbeheerder het plan vast. Hiermee is de goedkeuringsbevoegdheid van ACM voldoende geborgd. - ACM is verantwoordelijk voor het merendeel van de toetsing. Afstemming tussen ACM en EZ is wenselijk zodat de netbeheerder niet geconfronteerd wordt met tegenstrijdige aanwijzingen. Het is niet nodig geacht hierover bepalingen op te nemen in het wetsvoorstel.

VEMW	94 en en 85b	Beide	Welk bestaand of te voorzien probleem wordt opgelost door het creëren van de optie van kruisparticipatie? Welke projecten kunnen de landelijke netbeheerders zonder deze wijziging niet samen realiseren?		Wetsvoorstel is niet aangepast. De internationalisering van de energiemarkt en de toename van het aandeel duurzame energie leiden ertoe dat internationale samenwerking meer noodzakelijk wordt. Dit artikel biedt de mogelijkheid voor landelijke netbeheerders om intensiever samen te werken. Dit artikel is dus vooral toekomstgericht. Het is niet zonder meer te zeggen welke projecten in het verleden niet gerealiseerd zijn.
VEMW	95 en en 85b	Beide	Het is voor VEMW ook niet duidelijk welke effecten een eventuele kruisparticipatie kan hebben op de kosten (en daarmee de tarieven) van de landelijke netbeheerders. Ook is het niet inzichtelijk welke risico's mogelijkwijs binnengehaald kunnen worden door kruisparticipaties.		Wetsvoorstel is niet aangepast. De ACM houdt hier toezicht op. De verwachting is overigens niet dat het leidt tot een toename van de kosten (en daarmee de tarieven). Doordat er beter samengewerkt kan worden is juist een voordeel te verwachten.
VEMW	96 en en 85b	Beide	VEMW is van mening dat alvorens wettelijk vast te leggen dat kruisparticipaties mogelijk zijn er een uitgebreide impact-assessment en risicoanalyse uitgevoerd moet worden. Als daaruit blijkt dat de risico's beperkt zijn en de impact positief, dan kan overwogen worden kruisparticipaties middels een wetswijziging mogelijk te maken. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat er ook een regeling wordt opgenomen die het mogelijk maakt dat kruisparticipaties teruggedraaid kunnen worden wanneer er alsnog problemen zijn ontstaan of de risico's te groot worden.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit artikel stond ook in STROOM. Onder STROOM is al gekeken naar de consequenties van dit artikel. Het artikel leidt juist tot veel voordelen op bijvoorbeeld het gebied van internationale samenwerking.
VEMW	97 en en 85b	Beide	In tegenstelling tot het Wetsvoorstel stelt VEMW voor om de uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserver te laten toetsen door de ACM.	Dit is mogelijk door de uitzonderingen op te (blijven) nemen in de netcode. Uitzonderingen kunnen dan door de gezamenlijke netbeheerders worden voorgesteld door middel van een codewijziging. Zo is toezicht door de ACM en inspraak voor alle gebruikers mogelijk. VEMW ziet geen enkele aanleiding om uitzonderingen bij of krachtens de wet op voorhand toe te staan.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Er is gekozen om afweging op wetsniveau te maken, hierbij is ACM volledig betrokken.

NVDE	Algemeen	Beide	Integrale visie ontbreekt: waarin elektriciteit, gas en warmte samenkomen.	Bijv. uitfasering van aardgas voor laagtemperatuurtoepassingen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Hiervoor zijn de energiedialoog en de daarna volgende energieagenda van belang. Daarnaast komt er ook een aanpassing van de warmtewet, waar hiernaar gekeken wordt. Op het moment van het schrijven van dit wetsvoorstel was het nog te vroeg dit mee te nemen.
NVDE	Algemeen	Beide	Uitkomsten energiedialoog meenemen in STROOM. Er valt meer te moderniseren, wanneer worden de volgende stappen verwacht?		Wetsvoorstel is niet aangepast. Een eventueel volgend wetsvoorstel over deze aspecten kan niet eerder dan eind 2017 ingediend worden bij de Tweede Kamer.
ENL		Beide	Heldere afbakening en minimalisering experimenteermogelijkheden en tijdelijke taken.	Er is geen reden om aan netwerkbedrijven mogelijkheden te geven om te experimenteren of tijdelijke taken uit te oefenen. Uitgangspunt is, dat de ontwikkeling van commerciële diensten en producten, hetgeen noodzakelijk is voor de energietransitie, loopt via de markt. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zou overwogen kunnen worden om dergelijke producten en diensten bij wijze van experiment tijdelijk aan een netbeheerder toe te delen. Daarvoor zouden dan specifieke argumenten moeten bestaan en dient vastgesteld te worden of de voordelen opwegen tegen de risico's van oneerlijke concurrentie en marktverstoring. Voorafgaand aan een dergelijke toekenning dient altijd een onafhankelijke toets plaats te vinden of deze beslissing financieel, economisch, doelmatig en maatschappelijk verantwoord is.	Wetsvoorstel is deel aangepast. In de wettekst wordt de experimenteerruimte verruimd, waardoor experimenteren in beginsel mogelijk is voor alle partijen. Voor netwerkbedrijven moet deze ruimte er ook zijn, omdat dit nodig is om te kunnen experimenteren met tarieven en nieuwe marktmodellen. Dit punt is in de toelichting verduidelijkt.

Nuon		Beide	aAMvB, noodzakelijke uitwerking.	Nuon onderschrijft de noodzaak van uitwerking van de wettelijke bepalingen in AMvB's Wanneer die uitwerking ontbreekt zal onduidelijkheid blijven bestaan. Waar staat dat nadere regels bij AMvB gesteld kunnen worden, zou moeten staan: 'Bij AMvB worden nadere regels gesteld'.	Wetsvoorstel is aangepast.
ENL		Beide	Overgangsrecht.	Tot slot merken wij nog op, dat gedegen overgangsrecht cruciaal is in deze fase van de transitie naar een efficiënte, betrouwbare en duurzame energievoorziening tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.	Wetsvoorstel is aangepast. Aan het wetsvoorstel zijn overgangsbepalingen toegevoegd.
Nuon		Beide	Overgangsrecht ontbreekt nog .	Tot slot merken wij nog op dat gedegen overgangsrecht cruciaal is in deze fase van de transitie naar een efficiënte, betrouwbare en duurzame energievoorziening tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.	Wetsvoorstel is aangepast. Aan het wetsvoorstel zijn overgangsbepalingen toegevoegd.
VMNED	AMVB, art. 13, lid 1	Besluit factuur, verbruiks- en indicatief kostenoverzicht		Artikel 13 lid 1 doet afbreuk aan het functioneren van de commerciële metermarkt. De huidige marktwerking voorziet op dit moment reeds volledig in de intentie van dit artikel. Elke aangeslotenen of energiediensten aanbieder (met klantmandaat) kan van zijn Erkende Meetverantwoordelijke de verbruiksgegevens ontvangen op basis van dienstverlening. VMNED vindt dat het de netbeheerder en/of andere partijen dan de Erkende Meetverantwoordelijken verboden moet worden om verbruiksgegevens van grootverbruik aansluitingen ter beschikking te stellen. Binnen stroom was dit reeds geregeld voor de meters die in het verleden door de netbeheerder als desgevraagd meters ter beschikking werden gesteld.	Wetsvoorstel is aangepast. Er is ook overgangsrecht opgenomen voor reeds verstrekte meters.
NBNL	01	E-wet	Verbod op opknippen uitbreiden, zodat er meer onder valt dan windenergie op land.	Verder achten wij het wenselijk om artikel 1, lid 5 op grond waarvan productie-installaties voor de opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie op land niet opgeknipt mogen worden, uit te breiden met productie-installaties voor de opwekking van elektriciteit met behulp van zon. Laatstbedoelde productie-installaties worden/kunnen in de praktijk om kosten te ontlopen, nog gemakkelijker opgeknipt worden dan windparken. Bedoelde productie-installaties dienen derhalve gelijk te worden behandeld.	Wetsvoorstel is niet aangepast, omdat we de consequenties nu niet goed kunnen overzien. Voorstel kan wel worden meegenomen in een volgend wetsvoorstel, waar we meer tijd hebben om de consequenties te overzien.
Alius Energy	01	E-wet	Artikel 1, onder 2. Een gezamenlijke elektriciteitsaansluiting wordt alleen mogelijk gemaakt voor studentencomplexen. Deze bepaling verruimen, zodat ook andere appartementencomplexen hieronder vallen. Onder voorwaarde van een woonoppervlak van max. 50 m2 per wooneenheid en de gemeenschappelijke ruimte voorzien is van een netaansluiting.	Er zijn hiermee zeer veel voordelen voor milieu en kosten te behalen als ook grotere appartementencomplexen onder deze bepaling kunnen vallen. Nieuwe, innoverende technieken kunnen dan in die gebouwen worden aangelegd om tot een geheel of bijna geheel energieneutraal gebouw te komen. Deze technieken kunnen nu niet worden toegepast omdat ieder een eigen aansluiting moet hebben, zodat delen van elektriciteitsinstallaties niet mogelijk is.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De beperking tot studentencomplexen hangt vooral samen met de speciale kenmerken van studentenhuizen, zoals een gezamenlijke openbare ruimte. Ook is van belang dat studenten vaak maar korte tijd een woning huren. Uitbreiding van deze regeling kan alleen als daar een duidelijke aanleiding voor is/wanneer duidelijk is op welke gronden uitgebreid moet worden. Daarmee is dit eerder iets voor een volgend wetsvoorstel, waarbij eerst met deze bepaling ervaring op gedaan is.

VEMW	07	E-wet	art. 7, lid 1. - Weer opnemen van experimenteermogelijkheden voor WKK. - Experimenten door en op initiatief van netbeheerders en netwerkbedrijf enkel en alleen na goedkeuring van toezichthouder. - Experimenten met marktmodellen en tariefreguleringsystematieken enkel en alleen na goedkeuring toezichthouder. - Er dient een deugdelijke overgangsregeling opgenomen te worden waarin de voorwaarden voor beëindiging van het experiment zijn opgenomen.		Wetsvoorstel is niet aangepast. In de nieuw te maken experimenteer-amvb worden de voorwaarden waaronder experimenten mogen worden uitgevoerd opgenomen. Deze aspecten komen dan ook daar aan de orde.
VEMW	07	E-wet	Opnemen dat deze AMvB voorgehangen moet worden (art. 7, lid 2).		Wetsvoorstel is niet aangepast. Art. 7, lid 2 betreft geen bepaling over een AMvB. Indien artikel 7a is bedoeld: artikel 7a, vijfde lid, van de Elektriciteitswet 1998 voorziet al in voorhang.
TenneT	10	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	TenneT stelt voor om aan het eind van de eerste volzin toe te voegen: 'en geen ontheffing is verleend als bedoeld in artikel 15. Daarnaast doet TenneT de suggestie om 'degene aan wie een net toebehoort' te wijzigen in 'degene wie eigenaar is van een net'. Sluit beter aan bij de toelichting.	Het eind van de eerste volzin is veranderd in: 'indien daarvoor geen beheerder is aangewezen krachtens deze wet.' Op dit punt is het wetsvoorstel aangepast. De zinsnede 'degene aan wie een net toebehoort' is bewust gekozen om aan te duiden dat het gaat om juridisch eigendom en niet om economisch eigendom. Dit sluit aan bij de terminologie die al in de Elektriciteitswet wordt gehanteerd. Op dit punt is het wetsvoorstel niet aangepast.
VEMW	10	E-wet	10, lid 11 Het onverkort en ongeclausuleerd opleggen van alle bepalingen is onwerkbaar. Graag verwijzen naar de bepalingen in artikel 15, lid 6.		Wetsvoorstel is niet aangepast. De ACM houdt hier in de handhaving rekening mee.
NBNL	15	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	Gelet op lid 7 lijkt het beter om lid 1 te wijzigen in: 'De Autoriteit Consument en Markt kan ontheffing verlenen aan een eigenaar of toekomstige eigenaar van een net, niet ....'.	Lid 1 bevat de procedure in de 'normale gevallen'. Die procedure wordt - aangepast aan de situatie- ook gehanteerd voor toekomstige eigenaren. Om die reden wordt in lid 7 gesteld dat het eerste tot en met het zesde lid van overeenkomstige toepassing zijn bij nog aan te leggen netten.
NBNL	15	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	In artikel 1, moet sub b vervallen, omdat de tekst hiervan nu reeds in sub a is opgenomen.	Wetsvoorstel is aangepast. Artikel 15, eerste lid, onderdeel b is aangepast in "de aanvrager geen netbeheerder is en niet in een groepsmaatschappij als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek met een netbeheerder verbonden is."
NBNL	15	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	In sub f moet de tekst gewijzigd worden in: "het net geen huishoudelijke eindafnemers van elektriciteit voorziet ....".	Wetsvoorstel is aangepast. toevoeging 'van elektriciteit' en 'van gas' is inderdaad duidelijker.

NBNL	15	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	In het nieuwe artikel 15(9), thans 15(8), moet "raad van bestuur" nog 2x vervangen worden door Autoriteit Consument en Markt.	"Raad van bestuur" komt inderdaad in het huidige achtste lid ook twee keer voor. Wetsvoorstel is aangepast.
NBNL	15	E-wet	GDS aansluitingen	In sub d is nieuw dat een gesloten distributiesysteem uit verschillende netten zou kunnen bestaan (er moeten technische, organisatorische of functionele bindingen zijn). Volgens de Memorie van Toelichting betekent dit noodzakelijkerwijs niet dat de netten fysiek verbonden moeten zijn. Dit lijkt geen probleem, zolang een verbinding tussen een GDS en een net van een netbeheerder maar zelfstandig als aansluiting wordt aangemerkt en er geen sprake van is/kan zijn dat een GDS maar één aansluiting op een net van een netbeheerder heeft. (Overigens heeft een net geen "bindingen".)	Dit is verder verduidelijkt in de toelichting. Daarnaast is het woord bindingen vervangen door 'verbonden is'.
VEMW	15	E-wet	Het onverkort en ongeclausuleerd van toepassing verklaren van alle artikelen die gelden voor een openbare netbeheerder op de eigenaar van een niet-openbaar net waarvoor geen netbeheerder is aangewezen of geen ontheffing is aangevraagd of verkregen gaat echter erg ver. Volgens VEMW dient een eigenaar van een niet-openbaar net in staat te worden gesteld om een ontheffing aan te vragen voor dat net of voor dat net een openbare netbeheerder aan te wijzen.	Dit zou er bijvoorbeeld toe kunnen leiden dat een eigenaar van een net wiens ontheffing voor een Gesloten Distributie Systeem (GDS) is afgewezen onmiddellijk een Methode, X-factor en Tarievenbesluit moet laten vaststellen door de ACM. Het moeten voldoen aan de volledige eisen voor tariefregulering is slechts één voorbeeld van de bepalingen die van kracht zouden worden op de neteigenaar. Wanneer, zoals voorgesteld, alle bepalingen van kracht zullen zijn zal dat leiden tot grote problemen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. EZ gaat uit van hoofdregel dat er een netbeheerder is aangewezen of men een ontheffing heeft. In de gevallen waarin het nog niet het geval is biedt dit de mogelijkheid voor ACM om in te grijpen bij incidenten of klachten. Door dit verder in te perken ontnemen je ACM de mogelijkheden om in alle gevallen op te treden.
VEMW	15	E-wet	VEMW constateert tenstote dat de minister de voorwaarden voor het verlenen van een ontheffing voor een GDS enigszins aanpast. Voorzien van een duidelijke toelichting alvorens dit wetsvoorstel naar de Tweede Kamer wordt gestuurd.	Het gaat hier met name om de toevoeging dat een net technische, organisatorische of functionele bindingen heeft'. Het moet voor zowel de aanvrager van de ontheffing als de ontheffingsverlener duidelijk zijn wat de wetgever beoogt met deze wijziging.	Wetsvoorstel is aangepast. Dit is verder verduidelijkt in de toelichting.
NVDE	15	E-wet	Mogelijkheden om te experimenteren met gesloten distributiesystemen moeten worden gehandhaafd.	Middels het wetsvoorstel wordt er meer ruimte gecreëerd voor gesloten distributiesystemen. Belangrijk daarbij blijft uiteraard de betrouwbaarheid en betaalbaarheid van de netten te borgen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Gesloten distributiesystemen hebben al de ruimte om te experimenteren. Dit artikel beperkt die ruimte niet.
NVDE	15	E-wet	Blijven borgen van dekking van netkosten.	NVDE signaleert verder het risico dat een gesloten distributiesysteem met enkele zeer grote afnemers gevolgen kan hebben voor de dekking van de netkosten. Die kunnen hierdoor in gevaar komen. Uit de consultatie blijkt niet hoe het ministerie deze dekking blijft borgen in de toekomst.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Nog steeds kan er slechts beperkt gebruikt worden gemaakt van een GDS. We verwachten dan ook niet dat de dekking van de netkosten hierdoor in gevaar komt.
TenneT	15	E-wet	Wetstechnische opmerkingen (lid 1).	Het 2e deel van sub a is qua bewoordingen bijna gelijklopend aan sub b. Is er een inhoudelijk verschil beoogt?	Wetsvoorstel is aangepast. Onderdeel b is geschrapt.

VEMW	15	E-wet	- Er staat nu twee keer dezelfde grondslag genoemd in lid 1 onderdeel a en b. - Graag een duidelijke toelichting wat beoogd wordt met het nieuwe lid 1 onderdeel d en g.		Wetsvoorstel is aangepast. Onderdeel b is geschrapt. De toelichting is aangepast.
ENL	16	E-wet	Rol ACM bij afwijking enkelvoudige storingsreserve	Het hanteren van een enkelvoudige storingsreserve voor zakelijke elektriciteitsgebruikers is een zeer belangrijk kenmerk van het elektriciteitsnet. De huidige hoge mate van betrouwbaarheid van het Nederlandse net is mede dankzij het opnemen van dit principe in de wet, gerealiseerd. Uitzonderingen op dit principe hebben dan ook onze volledige aandacht. Wij begrijpen dat het voorstel, om uitzonderingen op dit principe toe te staan is gebaseerd op onderzoek van een werkgroep, bestaande uit netbeheerders, EZ en de ACM. De kwaliteit en betrouwbaarheid van het net is vooral relevant voor zakelijke- en huishoudelijke gebruikers. Het is des te vreemder dat de gebruikers van het elektriciteitsnet niet zijn betrokken bij deze werkgroep. Wij betreuren dit. Energie-Nederland deelt de opvatting van de minister dat het onverkort van toepassing verklaren van de enkelvoudige storingsreserve kan leiden tot zeer hoge en onnodige kosten. Uitzonderingen op deze algemene regel moeten daarom mogelijk zijn. In tegenstelling tot het Wetsvoorstel stelt Energie- Nederland voor om deze uitzonderingen te laten toetsen door de ACM. Dit is mogelijk door de uitzonderingen op te nemen in de netcode. Uitzonderingen kunnen dan door de gezamenlijke netbeheerders worden voorgesteld door middel van een codewijziging. Zo is toezicht door de ACM eninspraak voor alle gebruikers mogelijk.	Op dit moment zijn de verplichting om een enkelvoudige storingsreserve aan te houden en de uitzonderingen daarop geregeld op zowel het niveau van de Wet, Ministeriele Regeling als de codes van de ACM. Deze op verschillende niveaus en door verschillende actoren vastgelegde eisen en uitzonderingen sluiten niet goed op elkaar aan en bieden daardoor een onzuiver beeld van het geldende wettelijk kader. Voorgesteld wordt een situatie waarbij uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserve tot stand komen na een maatschappelijke kosten – baten afweging door de Minister waarbij ook de ACM is betrokken. Deze uitzonderingen worden eenduidig vastgelegd in een AMvB. ACM ziet toe op naleving door de netbeheerders. Deze nieuwe systematiek is uitgebreid met gebruikers afgestemd tijdens het interactieve STROOM-wetgevingstraject waaraan iedereen heeft kunnen deelnemen. Daarnaast vindt betrokkenheid van gebruikers uiteraard plaats tijdens de internetconsultatie van de AMvB.
VMNED	16	E-wet	VMNED vindt dat net zoals reeds opgenomen in bijgevoegde nota van wijziging bij STROOM (zie originele reactie) dat het de netbeheerder en/of andere partijen dan de Erkende Meetverantwoordelijken verboden moet worden een meetinrichting aan aangeslotene met een grootverbruik aansluiting ter beschikking te stellen.	Artikel 16 lid p doet afbreuk aan het functioneren van de commerciële metermarkt.	Wetsvoorstel is aangepast. Kan inderdaad aan de markt overgelaten worden. Artikel 16, lid 1, onderdeel p vervalt.

TenneT	16	E-wet	In wetsvoorstel alleen een haakje opnemen (lid 16)	Wetsvoorstel biedt een haakje om bij amvb uitzonderingen op te nemen op de enkelvoudige storingsreserve. Uitzonderingen zijn nog niet geregeld, maar toelichting is al wel gedetailleerd. Mvt minder gedetailleerd.	Wetsvoorstel is aangepast. Toelichting is aangepast.
TenneT	16	E-wet	AMvB verplicht (lid 16).	Geen kan- bepaling, maar een moet-bepaling	Wetsvoorstel is aangepast.
VEMW	16	E-wet	Lid 16 laten vervallen. Uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserve moet geregeld blijven in de netcodes (zie 31 lid 12) zodat er de mogelijkheid is voor toezicht en handhaving door ACM en inspraak door gebruikers.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Op dit moment zijn de verplichting om een enkelvoudige storingsreserve aan te houden en de uitzonderingen daarop geregeld op zowel het niveau van de Wet, Ministeriele Regeling als de codes van de ACM. Deze op verschillende niveaus en door verschillende actoren vastgelegde eisen en uitzonderingen sluiten niet goed op elkaar aan en bieden daardoor een onzuiver beeld van het geldende wettelijk kader. Voorgesteld wordt een situatie waarbij uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserve tot stand komen na een maatschappelijke kosten – baten afweging door de Minister waarbij ook de ACM is betrokken. Deze uitzonderingen worden eenduidig vastgelegd in een AMvB. ACM ziet toe op naleving door
TenneT	17	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	Lid 1 lijkt in de weg te staan dat de netbeheerder werkzaamheden verricht die weliswaar niet noodzakelijk maar wel nuttig zijn voor de uitvoering van zijn wettelijke taken. Lid 1 gaat uit van aan hem toegekende taken. Het is voor TenneT niet duidelijk of werkzaamheden die verricht worden in samenwerkingsverband, zoals TeslaN en Reddyn uitgevoerd mogen worden. Derhalve stelt TenneT voor om de zinsnede aan hem toegekende taken te wijzigen in toegekende taken. Volgens TenneT is er geen noodzaak dat lid 2 ook voor TenneT zou moeten gelden. De aangeslotenen van TenneT zijn grote bedrijven.	Aangepast. In lid 1 is "noodzakelijk " om taalkundige redenen niet geschrapd maar vervangen door "nodig". Dit biedt voldoende ruimte. ACM kan vervolgens toetsen op dit artikel (bijv. kijken naar nut en noodzaak).
NBNL	17	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig	Volgens het consultatiedocument is zelfs de in het wetsvoorstel STROOM opgenomen mogelijkheid dat de netbeheerder in opdracht van een andere netbeheerder de wettelijke taken van die andere netbeheerder mag uitvoeren, vervallen. Dit zou betekenen dat waar netbeheerders nu uit efficiency overwegingen samen of voor elkaar werkzaamheden uit-voeren, dit zelfs niet meer mogelijk is. Door de formulering van lid 1 in termen van "deze wet" wordt voorts miskend dat de regionale netbeheerders elektriciteit en gas geïntegreerd zijn. Wij gaan ervan uit dat het ontbreken van de mogelijkheid om voor andere netbeheerders werkzaamheden uit te voeren een misverstand is.	De consultatieversie sloot werkzaamheden die netbeheerders samen of voor elkaar uitvoeren ook niet uit. Het wetsvoorstel is evenwel voor de duidelijkheid aangepast.

NBNL	17	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig	De mogelijkheid dat netbeheerders ook bepaalde activiteiten voor gesloten distributiesystemen kunnen uitvoeren, vervalt. Met name aan de mogelijkheid tot het uitvoeren van activiteiten waarmee een gesloten distributiesysteem aan zijn wettelijke taken kan voldoen (zoals het verzorgen van het berichtenverkeer voor leverancierswisselingen etc.) blijft behoefte.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit zou een afbreuk doen aan een heldere taakverdeling en zou een wijziging betekenen tov STROOM.
NBNL	17	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig	Bij grootverbruikers met een middenspanningsaansluiting met meting aan laagspanningszijde leveren de netbeheerders vaak ook een transformator. Het beschikbaar stellen van de transformator is thans in deze situatie toegestaan (oude MvT 26.303, nr. 3 pag. 22, Toetsingskader Aansluittarieven mei 2000 en huidige Tarievencode). Met name voor zover er sprake is van de zogenaamde compactstations, hebben wij al eerder aandacht voor deze situatie gevraagd. De problematiek is omvangrijk en betreft niet alleen compactstations, maar ook andere gevallen waarin zich tussen de beveiliging van de aansluiting én de meter van de installatie een transformator bevindt. Wij vinden het in termen van veiligheid en maatschappelijke kosten/baten (het voorkomen van extra investeringen/kosten), zeer wenselijk dat de huidige situatie gehandhaafd mag worden.	Wetsvoorstel is aangepast. Er is een overgangsbepaling toegevoegd voor die gevallen waarin de netbeheerder reeds een transformator geleverd heeft en deze ook beheert.
ENL	17	E-wet	Handhaving van de bepaling, dat het een netbeheerder niet is toegestaan goederen of diensten te leveren waarmee hij in concurrentie treedt.	In de eerste plaats merken wij op, dat de bepaling is verdwenen, dat het de netbeheerder niet is toegestaan goederen of diensten te leveren waarmee hij in concurrentie treedt; het huidige artikel 17 lid 1 Elektriciteitswet 1998..	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit blijkt uit de nieuwe tekst waarmee de netbeheerder geen andere werkzaamheden mag uitvoeren dan noodzakelijk voor de door hem toegekende taken. Dit is conform STROOM (art. 4.11, lid 1).
ENL	17	E-wet	Beperkte uitleg van het begrip "noodzakelijk zijn voor".	In de tweede plaats zou in het licht van de kerntaak van de netbeheerder en zijn onafhankelijke positie de formulering "die noodzakelijk zijn" wel beperkt uitgelegd moeten worden in die zin, dat de werkzaamheden direct gerelateerd dienen te zijn aan de hem opgedragen taken met betrekking tot het net. Dit dient in de Memorie van Toelichting nader uitgewerkt te worden.	Wetsvoorstel is niet aangepast. In lid 1 is "noodzakelijk" om taalkundige redenen niet geschrapt maar vervangen door "nodig". ACM kan vervolgens toetsen op dit artikel (bijv. kijken naar nut en noodzaak). Een verdere beperking is niet nodig.
Nuon	17	E-wet	Afbakening netbeheerder	De bepaling dat het een netbeheerder niet is toegestaan om goederen of diensten te leveren waarmee hij in concurrentie treedt, moet worden gehandhaafd.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit blijkt uit de nieuwe tekst waarmee de netbeheerder geen andere werkzaamheden mag uitvoeren dan noodzakelijk van de door hem toegekende taken. Dit is conform STROOM (art. 4.11, lid 1).

Nuon	17	E-wet	Uitbesteden taken netbeheerder	De bepaling dat een netbeheerder geen werkzaamheden uitbesteedt aan een onderneming waar een leverancier onderdeel van uitmaakt, moet worden geschrapt (artikel 17 lid 2). Wanneer werkzaamheden worden uitbesteed, moet voor de consument duidelijk zijn door welke partij hij wordt bediend. Maar de eis dat geen taken mogen worden uitbesteed aan een onderneming waarvan een leverancier deel uitmaakt, is niet noodzakelijk voor dat doel en verstoort het gelijk speelveld met marktpartijen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Een dergelijke aanpassing past niet binnen de regels over de splitsing tussen netbeheer en productie/levering. Dit is conform STROOM.
TenneT	17	E-wet	Garanties van oorsprong (lid 1).	artikel 17 lid 1 is het volgende opgenomen: "Een netbeheerder verricht geen andere werkzaamheden dan die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van de op grond van deze wet aan hem toegekende taken". In artikel 17c lid 2 worden de taken weergegeven van een met een netbeheerder verbonden groepsmaatschappij. Daarbij wordt onder sub f genoemd "het certificeren van hernieuwbare energie" Hiermee valt de taak tot het uitvoeren van garanties van oorsprong dus niet onder de taken van de netbeheerder, maar onder die van de holding. Zoals bekend is de certificeringstaak op dit moment belegd bij TenneT TSO BV. Daardoor is deze taak verbonden met de landelijk netbeheerder en maakt daar ook organisatorisch onderdeel van uit. Zo vindt er bijvoorbeeld gegevensuitwisseling plaats van andere systeembeheerders naar TenneT TSO. Door nu op basis van het voorgestelde artikel 4.17 de taak juridisch en organisatorisch buiten TenneT TSO BV in een infrastructuurbedrijf te plaatsen zal de situatie ontstaan dat de huidige wijze van verstrekking van commercieel gevoelige c.q. vertrouwelijke informatie die voor de uitvoering essentieel is niet meer mogelijk is. Dit moet volgens TenneT naar analogie van het wetsvoorstel STROOM vastgelegd worden in artikel 17 lid 1. TenneT stelt voor om de zinsnede : ",of van zijn taken die op grond van deze wet aan hem zijn gemandateerd." op te nemen in lid 1.	Wetsvoorstel is aangepast in "bij of krachtens de wet aan hem toegekende taken".

Engie	17	E-wet	Uitbesteden aan zusterbedrijven (lid 2).	<p>De formulering van het artikellid is zodanig gekozen dat deze ook bedrijven zoals ENGIE Services (voorheen: Cofely) raakt. Bedrijven die geen enkele historische band hebben met de Nederlandse systeembeheerders. Het is binnen de argumentatie van de minister uitgesloten dat deze categorie technische dienstverleners onder de vlag van een Nederlandse systeembeheerder bij klanten kan binnenkomen. Wij willen u dringend wijzen op onze zorgen over de ongewenste blokkades die het artikellid daarmee opwerpt voor het verloop van de energietransitie naar een duurzame energievoorziening. ENGIE Services – en concurrerende technische dienstverleners – zijn bezig met het ontwikkelen van nieuwe systeemoplossingen, die vraag, aanbod en opslag van elektrische en thermische energie op een innovatieve wijze met elkaar verbinden en in balans houden. Wij vrezen dat het artikellid in deze vorm kan leiden tot koudwatervrees bij systeembeheerders voor het aangaan van de broodnodige samenwerkingsverbanden met deze technische dienstverleners. Hiermee heeft het artikellid onbedoeld een remmende werking op de energietransitie. Uit de woorden van de minister maken wij op dat het niet zijn bedoeling is om andere ondernemingen dan de voormalige zusterbedrijven, uit te sluiten van uit te besteden werk door de systeembeheerder. Dit zou in onze ogen dan ook terug moeten komen in de wettekst. Wij dringen er dan ook op aan om deze formulering ook te gebruiken in het voorliggende wetsvoorstel en artikel 17, lid 2 te wijzigen in: “ <i>Een systeembeheerder besteedt geen werkzaamheden bij een aangeslotene uit aan een voormalig zusterbedrijf.</i>”</p>	<p>Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit wetsvoorstel betreft geen thermische energie, maar uitzonderlijk elektriciteit en gas. De netbeheerder kan alleen taken uitbesteden aan andere netbeheerders. In het kader van het groepsverbod is het niet de bedoeling dat netbeheerders opdrachten uitbesteden aan partijen waar een leverancier onderdeel van uitmaakt. Dat is niet beperkt tot voormalige zusterbedrijven. Bovendien biedt het wetsvoorstel ruimte voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie, doordat experimenten zijn toegestaan.</p>
-------	----	-------	--	---	--

VOEG	17	E-wet	<p>Mocht een ontwikkeling aantoonbaar onvoldoende plaatsvinden én een netbeheerder is van mening dat deze toch ontwikkeld dient te worden dan moet er altijd een samenwerking met een commercieel bedrijf gezocht worden d.m.v. van een aanbestedingsprocedure. Mocht uit de aanbesteding volgen dat er geen samenwerking mogelijk is dan kan er toegekend worden na een onafhankelijke toets of er daadwerkelijk geen mogelijkheid tot samenwerking is met een commerciële partij. VOEG pleit voor nog meer duidelijkheid en afbakening zodat er geen discussies kunnen ontstaan over wat monopolisten wel en niet mogen. Bij vele artikelen staat dat nadere regels bij AMvB gesteld kunnen worden. In gevallen voortkomend uit dit voorstel zijn nadere regels echter noodzakelijk. Naar onze mening, zou er daarom moeten staan: 'Bij AMvB worden nadere regels gesteld'. Het derde Pakket schrijft bijvoorbeeld de criteria voor onafhankelijkheid van de systeembeheerder dwingend voor. Deze criteria moeten in de wet opgenomen worden, aangezien wij van oordeel zijn dat</p>	<p>Iedere betreding van de markt door een netbeheerder is per definitie een beperking van de omvang van de markt waarbij de betreffende netbeheerder gebruik kan maken van financieringen op basis van haar bestaande netwerk. Netbeheerders beschikken op grond van hun wettelijke taken en hun daaruit voortvloeiende monopolie positie over essentiële informatie en goedkoop kapitaal. Deze informatie dient om de markt te faciliteren, niet om zelf te gebruiken. Daarnaast beschikken netbeheerders niet over commerciële prikkels, kenmerk van een monopolist.</p> <p>In de geest van de wet wordt VOEG's inzien hier ook het verbod op de bekende holdingconstructie mee bedoeld (waarbij de netbeheerder onderdeel van een holding maakt en de holding een dochterbedrijf naast de netbeheerder opricht).</p>	<p>Wetsvoorstel is deels aangepast. Netbeheerders zijn aanbestedingsplichtig op basis van de Aanbestedingswet. Een verder toets is niet nodig en zou niet passen bij het systeem van de Aanbestedingswet. De afbakening van taken van het netwerkbedrijf wordt in het wetsvoorstel verduidelijkt. Het punt van de amvb's is aangepast, doordat de kan-bepalingen zijn gewijzigd in moet-bepalingen.</p>
VEMW	17	E-wet	<p>Duidelijkere afbakening noodzakelijk. Netbeheerder voert alleen wettelijke taken uit. Daarom moet de zinsnede 'die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van' verwijderd worden.</p>		<p>Wetsvoorstel is aangepast. In lid 1 is "noodzakelijk " om taalkundige redenen niet geschrapt maar vervangen door "nodig". ACM kan vervolgens toetsen op dit artikel (bijv. kijken naar nut en noodzaak)</p>

ENL	17	E-wet	Aanpassen lid 2 in die zin, dat bij uitbesteding van werkzaamheden de uitvoerder in opdracht van de netbeheerder handelt, waarbij artikel 17b onverkort van toepassing is.	In de derde plaats is in lid 2 bepaald, dat een netbeheerder geen werkzaamheden uitbesteedt aan een onderneming waar een leverancier onderdeel van uitmaakt. Uit de antwoorden van de minister op eerdere vragen op dit vlak in het kader van STROOM blijkt, dat de minister het van belang acht om het gelijke speelveld rond de gunst van de klant te borgen en om te voorkomen dat er bij klanten verwarring ontstaat. Er zou immers verwarring kunnen ontstaan als een leverancier namens de netbeheerder bij een consument een slimme meter installeert. Er wordt dan gesteld: "Er kan dan eenvoudig verwarring bij de consument ontstaan of de consument keuzevrijheid heeft of specifiek aangewezen is op de betreffende leverancier. Aangezien leveranciers een direct commercieel belang kunnen hebben bij een dergelijke verwarring is het ook daarom niet verstandig deze situatie te laten ontstaan. Deze zelfde redenering geldt echter voor de netwerkbedrijven en hun deelnemingen. Bij uitbesteding van taken door de netbeheerder, dient de uitvoerder (het netwerkbedrijf, haar deelneming of de leverancier) duidelijk te maken, dat dit in opdracht van de netbeheerder geschiedt. In dat geval kan er voor de aangeslotene geen verwarring ontstaan. Aan de andere kant is het naar de mening van Energie-Nederland principieel onjuist indien een deel van de markt, lees ondernemingen waarvan een leverancier deel uitmaakt, bij voorbaat is uitgesloten om in te schrijven op een aanbesteding van de zijde van de netbeheerder. Dat is enerzijds in strijd met het principe van openbare aanbesteding. Anderzijds kan dat aangemerkt worden als overheidsingrijpen in een vrije markt, waardoor een verstoring van het gelijke speelveld plaatsvindt. Tot slot kan dit aangemerkt worden als een bepaling tot bevoordeling van een	Wetsvoorstel artikel 17 is aangepast.
NBNL	18	E-wet	Onduidelijk geredigeerd	Artikel 18 is onduidelijk geredigeerd. Wij gaan ervan uit dat het niet de bedoeling is de mogelijkheid tot uitbesteding van werkzaamheden door de netbeheerder op grond van dit artikel te beperken. Wij dringen er daarom op aan conform het wetsvoorstel STROOM in artikel 18 ook een uitzondering op te nemen voor: - de werkzaamheden die een netbeheerder aan een ander uitbesteedt.	Wetsvoorstel is aangepast. De consultatieversie sloot werkzaamheden die netbeheerders samen of voor elkaar uitvoeren ook niet uit. Wetsvoorstel is evenwel voor de duidelijkheid aangepast.
NBNL	18	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	Daarnaast dient in onderdeel b het woord "in" vóór artikel 1, tweede lid te worden toegevoegd.	Wetsvoorstel is aangepast. Het woord 'in' ontbrak inderdaad.
NBNL	18	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	Verder dient in onderdeel d "leidingen" vervangen te worden door: "kabels".	Wetsvoorstel is niet aangepast. 'Kabels' komt niet voor in de E-wet, 'leidingen wel'. Daarom is het begrip leidingen aangehouden.

TenneT	18	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	Moet bij artikel 18 sub a 'onderhouden' niet worden toegevoegd? Conform artikel 16c lid 5. De sub d beschreven activiteiten is blijkbaar een netbeheerderstaak die ook door een ander mag worden aangelegd. Is inderdaad bedoeld dat een derde netten mag aanleggen? Overigens is voor TenneT niet duidelijk op welke netbeheerderstaak EZ hier doelt? Het woord leiding komt in artikel 16 nl niet voor.	Wetsvoorstel is aangepast. 'Het onderhoud' is toegevoegd.
TenneT	19	E-wet	Openbaar maken (lid 3).	Het is niet altijd wenselijk dat geïdentificeerde risico's en de mitigerende maatregelen voor een breed publiek beschikbaar zijn. In artikel 19 lid 3 sub d is opgenomen dat bij amvb regels gesteld kunnen worden over het bewaren en openbaar maken van gegevens over het kwaliteitsborgingssysteem of van het document dat hierover rapporteert. TenneT is van mening dat dit sub geschrapt kan worden of dat tenminste opgenomen wordt dat een netbeheerder bepaalde aspecten van het KBS niet openbaar hoeft te maken, maar deze vertrouwelijk met de ACM kan delen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. In dit artikel staat dat bij amvb regels kunnen worden gesteld over het bewaren en openbaar maken van gegevens over het kbs. Dit betekent ook dat bij amvb opgenomen kan worden dat bepaalde aspecten van het KBS niet openbaar hoeven te worden gemaakt.
NVDE	21	E-wet	In het voorstel wordt expliciet ruimte gemaakt voor windparken die onder de structuurvisie wind op land vallen. De vraag is nu hoe ook te borgen dat er voldoende ruimte is voor projecten die kleiner zijn, zodanig dat ook zij op tijd aangesloten zijn.	In de toekomst zou dit kunnen door netbeheerders, coöperaties en, waar aan de orde, warmtebedrijven vroegtijdig te betrekken bij de te ontwikkelen regionale energieplannen en omgevingsvisies.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Investeringsplannen die in het investeringsplan zijn opgenomen moeten ook worden uitgevoerd. Door gemeentelijke en provinciale structuurvisies toe te voegen komen daar veel 'onzekere' investeringen bij. Als een project uiteindelijk niet doorgaat dan heeft een netbeheerder er wel in geïnvesteerd en draait dan voor de kosten op. Dit onderwerp zou eventueel kunnen worden opgepakt in een volgend wetsvoorstel, als ook de tariefregulering wordt meegenomen. Daarin zou dan de mogelijkheid onderzocht kunnen worden om deze kosten in de tarieven te verrekenen.
TenneT	21	E-wet	Niet alle investeringen kwalificeren zich als uitbreiding of vervanging.	Investeringsplannen in een bedrijfsvoeringscentrum of investeringen in beveiliging vallen er ook onder. Derhalve dient volgens TenneT een derde categorie aan lid 1 toegevoegd te worden.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Onder uitbreidings- en vervangingsinvesteringen worden de investeringen verstaan die nodig zijn voor het beheer en de ontwikkeling in het net en investeringen die daarmee samenhangen.
TenneT	21	E-wet	Huidige lid weer opnemen.	In artikel 21 lid 5 is bepaald dat bij mr kan worden bepaald dat door een geaccrediteerde instelling aan een netbeheerder verstrekt certificaat van conformiteit het vermoeden oplevert dat de netbeheerder uitvoering geeft aan de verplichting tot registratie. Hier ook een dergelijk lid opnemen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het idee is dat wanneer men aan een van deze normen voldoet men ook aan de regels van VET voldoet. De netbeheerder moet een document kunnen overleggen waarin aangegeven wordt hoe aan het kwaliteitsborgingssysteem uitvoering is gegeven.

TenneT	21	E-wet	In lid 5 moet 'de resultaten van de consultatie' komen te vervallen.	Volgens TenneT is het niet de bedoeling dat na de toetsing door ACM de netbeheerder de resultaten van de consultatie nog een keer in overweging neemt.	Wetsvoorstel is niet aangepast, omdat in het document uiteindelijk wel de resultaten van consultatie verwerkt zijn, los van de vraag op welk moment in de procedure dit is gebeurd.
TenneT	21	E-wet	Wijzigingen tov het vastgestelde investeringsplan (lid 6).	Voor significante wijzigingen dient de netbeheerder opnieuw het proces zoals vastgesteld in het 2e tot en met het 5e lid te doorlopen. Dit proces vergt veel tijd en TenneT vraagt zich daarom af of het niet wenselijker is om te wachten met de melding van een significante wijziging tot een nieuw investeringsplan zich aandient. Evt zou de netbeheerder vertrouwelijk naar ACM een update met de lijst van investeringen kunnen sturen wanneer een wijziging zich voordoet. Moeten niet significante wijzigingen ook aan de ACM worden toegestuurd en moet de ACM deze dan toetsen of is dit ter informatie? TenneT is van mening dat niet significante wijzigingen niet gemeld hoeven te worden aan ACM, maar opgenomen kunnen worden in een volgens investeringsplan.	Het wetsvoorstel is aangepast.
TenneT	21	E-wet	Nadere regels bij amvb (lid 9)	In AMvB in ieder geval de doorlooptijd van de toetsing regelen en tevens aangeven waarin die toetsing resulteert.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit is iets dat bij de AMvB zou kunnen worden meegenomen.
VEMW	21	E-wet	Toevoegen dat de netbeheerder de investeringsplannen ter consultatie 'aan belanghebbenden' voor moet leggen		Wetsvoorstel is niet aangepast. Het betreft een consultatie waarop iedereen kan reageren. Ook niet direct belanghebbenden.

VEMW	21	E-wet	- De ACM moet nagaan of de investeringen ook daadwerkelijk noodzakelijk zijn. Daarom graag toevoegen na 'kunnen komen': 'en of de voorgenomen investeringen noodzakelijk zijn'. '- Opnemen expliciete goedkeuringsbevoegdheid ACM voor investeringsplannen.		Wetsvoorstel is niet aangepast. '- in de uitvoeringsregelgeving wordt de toets van ACM verder uitgewerkt. Conform STROOM is hierin voorzien dat de ACM toetst of het plan de noodzaak van de investeringen voldoende aantoonst. '-Na de toets van het investeringsplan kan de ACM een bindende aanwijzing geven voor aanpassing van het plan. Hiermee is geborgd dat de ACM de mogelijkheid heeft zaken waar zij het niet mee eens is aan te laten passen. De aanwijzing van ACM moet opgevolgd worden. Vervolgens stelt de netbeheerder het plan vast. Hiermee is de goedkeuringsbevoegdheid van ACM voldoende geborgd.
VEMW	21	E-wet	De ACM zou de minister in dit kader om een advies kunnen vragen ter ondersteuning van het besluit dat de ACM moet nemen conform lid 3.		Wetsvoorstel is niet aangepast. ACM is verantwoordelijk voor het merendeel van de toetsing. Afstemming tussen ACM en EZ is wenselijk zodat de netbeheerder niet geconfronteerd wordt met tegenstrijdige aanwijzingen. Het is niet nodig geacht hierover bepalingen op te nemen in het wetsvoorstel.
TenneT	31	E-wet	Codes (lid 12).	In de codes kan vastgesteld worden op welke wijze netbeheerders uitvoering geven aan de regels over de storingsreserve. TenneT ziet niet dat de bepalingen in een code zowel de wet als de amvb kunnen overrulen. Mogelijk aanvullende bepalingen. Toezichthouder dient zich te richten op naleving, het juridisch kader is aan de wetgever.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De codes kunnen alleen aanvullend zijn op deze bepaling.
TenneT	31	E-wet	Wetstechnische opmerkingen (lid 13).	In dit lid wordt verwezen naar lid 12, tweede volzin. Verwijzing klopt niet.	Wetsvoorstel is aangepast. Het dertiende lid vervalt.
VEMW	31	E-wet	Lid 12.	Een kan-bepaling' voor de regels in de netcode m.b.t. de enkelvoudige storingsreserve is onwenselijk. Zie opmerkingen bij 16 lid 6.	Wetsvoorstel is aangepast.
TenneT	94	E-wet	Wetstechnische opmerkingen	Terminologie: aandelen van de netbeheerder en aandelen in de netbeheerder. Consistentie.	Het wetsvoorstel is aangepast.
VEMW	94	E-wet	Artikel 94 kan geschrapt worden tot nader orde. Allereerst is een impact-assessment en risicoanalyse noodzakelijk.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit artikel stond ook in STROOM. Onder STROOM is al gekeken naar de consequenties van dit artikel. Daaruit bleek dat het artikel juist leidt tot positieve ontwikkelingen op het gebied van internationale samenwerking.
TenneT	94	E-wet	Wetstechnische opmerkingen.	artikel 94 lid 1 sub d lijkt te eisen dat de aandelen in handen van de buitenlandse instelling zelf moeten komen. Suggestie om dit op een andere wijze te formuleren.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De wet gaat uit van direct en indirect aandeelhouderschap. Artikel 94 lid 1, onder d brengt hier geen verandering in, maar beperkt alleen de mogelijkheid tot kruisparticipaties tot landen waarmee Nederland verbonden is.
TenneT	94	E-wet	Consistentie terminologie buurlanden of landen waarmee interconnectoren zijn.	Mvt zegt kruisparticipaties alleen met Du en Be, maar op basis van de wet is ook kruisparticipatie mogelijk met VK, NO en straks DE. Toelichting in lijn brengen met wettekst.	Wetsvoorstel is aangepast. De toelichting is aangepast op dit punt.

NBNL	07a	E-wet	Experimenten	Het is van belang dat de ruimte voor experimenten voor netbeheerders toeneemt. Ruimte om binnen het wettelijk kader te experimenteren is essentieel om de beste invulling en reactie op de toekomstige energievoorziening te verkennen en te ontwerpen. Duidelijk moge zijn dat deze experimenten geen winstoogmerk zullen hebben en het uitgangspunt moet zijn om de markt te faciliteren. De ruimte om te experimenteren geldt overigens niet alleen voor de netbeheerders, maar zou beschikbaar moeten zijn voor alle spelers in het energiesysteem. Met een verruiming van de grondslag in de wet moet ook de AMvB worden herzien. Wij benadrukken graag het belang van de volgende onderwerpen daarbij: (-) Nationale en regionale ruimte voor koppelingen tussen elektriciteit, gas, warmte, opslag en smart grids (-) Ruimte voor flexibele prijzen (-) Tijdige evaluatie van experimenten, waarbij succesvolle experimenten reeds na twee jaar kunnen worden uitgerold in plaats van de huidige vier jaar.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De experimenteer-amvb zal aangepast worden aan de hand van de wet. Verbeterpunten kunnen daar meegenomen worden.
TenneT	07a	E-wet	Experimenten en tijdelijke taken (7a en 17a).	Voor TenneT is niet duidelijk welk soort activiteiten nu wel en welke niet onder de experimentenbepaling en de bepaling voor tijdelijke taken vallen. TenneT ziet graag bevestigd wat de juridische status van energieopslag en vraagsturing is. Volgens TenneT kunnen deze activiteiten reeds onder de huidige wettelijke taken ontplooid worden.	Wetsvoorstel is aangepast. De toelichting is op deze punten verduidelijkt.
TenneT	07a	E-wet	Wetstechnische opmerkingen (lid 2).	Hier wordt het woord afwijkingen gebruikt, maar bedoelt EZ hiermee geen ontheffing, aangezien lid 1 stelt dat de minister een ontheffing kan verlenen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het woord 'afwijkingen' is juist. De ontheffing wordt niet noodzakelijkerwijs verleend aan (een groep) afnemers, maar bijvoorbeeld aan een netbeheerder voor een bepaalde groep afnemers.
TenneT	07a	E-wet	Vraag (lid 2).	In artikel 7a, ldi 2 sub c wordt expliciet een aanvraagprocedure vermeld. TenneT vraagt zich op basis van het geformuleerde af of de minister ook uit eigen beweging een ontheffing kan verlenen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De experimenteer-amvb zal aangepast moeten worden. Daarin kunnen voorwaarden voor experimenten worden opgenomen. Het is nog niet duidelijk hoe dit er precies uit komt te zien. De experimenteer-amvb zal ook eerst weer geconsulteerd worden.
TenneT	07a	E-wet	Wetstechnische opmerkingen (lid 4)	Het vernummerde lid 4 van artikel 7a zou 'eerste lid' vervangen moeten worden door 'tweede lid' .	Wetsvoorstel is aangepast.
VEMW	07a	E-wet	VEMW verbaast zich over de door de minister voorgestelde ongeclausuleerde mogelijkheid voor netbeheerders om deel te nemen aan experimenten, te meer omdat experimenten zich tot ver buiten het taakgebied van de netbeheerder kunnen uitstrekken.	Dat is niet alleen een verruiming van wettelijke taken ten opzichte van de huidige wetgeving, maar ook ten opzichte van het wetsvoorstel STROOM. VEMW is van mening dat netbeheerders geen andere dan wettelijk toegekende taken mogen uitvoeren. Daar bovenop is VEMW van mening dat de activiteiten van netwerkbedrijven volledig beperkt dienen te worden tot activiteiten die betrekking hebben op aanleg, beheer en onderhoud van energienetten in Nederland. Tijdelijke taken zouden slechts kunnen worden toegekend aan een netbeheerder na een toets van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) aan de in het Wetsvoorstel genoemde voorwaarden. Dat geldt tevens voor het toestaan van experimenten op initiatief van en door netbeheerders en netwerkbedrijven.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De voorwaarden waaronder netbeheerder gebruik kunnen maken van experimenten wordt verder uitgewerkt in een experimenteer-amvb. Deze moet nog gemaakt worden en deze voorwaarden staan dus nog niet vast.

TenneT	11a	E-wet	Wetstechnische opmerkingen.	Huidige artikel 17a lid 3 schrappen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Artikel 17a wordt in het wetsvoorstel is geheel vervangen door een nieuw artikel. Het huidige derde lid vervalt dus al.
ESD-SIC	16 en 19	E-wet	Letten op kosten maar ook kwaliteit van de stroomvoorziening is essentieel.	- Dringen erop aan een goede en doelmatige monitoring van en passend toezicht op de kwaliteit. Wat hen betreft mag hetgeen hierover is gesteld in de wijziging van artikel 1c wel concreter. Daarbij denken zij aan doelmatige rapportages van verstoringen, probleemanalyses en verbetervoorstellen. - Ook laat het bovenstaande niet onverlet dat ESD-SIC de zorgen van VEMW hieromtrent herijking enkelvoudige storingsreserver deelt.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit wordt verder uitgewerkt in de lagere regelgeving. Op dit moment zijn de verplichting om een enkelvoudige storingsreserve aan te houden en de uitzonderingen daarop geregeld op zowel het niveau van de Wet, Ministeriele Regeling als de codes van de ACM. Deze op verschillende niveaus en door verschillende actoren vastgelegde eisen en uitzonderingen sluiten niet goed op elkaar aan en bieden daardoor een onzuiver beeld van het geldende wettelijk kader. Voorgesteld wordt een situatie waarbij uitzonderingen op de enkelvoudige storingsreserve tot stand komen na een maatschappelijke kosten – baten afweging door de Minister waarbij ook de ACM is betrokken. Deze uitzonderingen worden eenduidig vastgelegd in een AMvB. ACM ziet toe op naleving door de netbeheerders. Deze nieuwe systematiek is uitgebreid met gebruikers afgestemd tijdens het interactieve STROOM-wetgevingstraject waaraan iedereen heeft kunnen deelnemen. Daarnaast vindt betrokkenheid van gebruikers uiteraard plaats tijdens de internetconsultatie van de AMvB.
NVDE	16 en 7a	E-wet	Momenteel zijn huishoudens uitgesloten van de mogelijkheid voor gesloten distributiesystemen. NVDE zou graag zien dat hiervoor ruimte wordt gemaakt.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Gesloten distributiesystemen zijn bedoeld voor bijvoorbeeld grote bedrijven. Het is niet de bedoeling van de richtlijn om dit ook mogelijk te maken voor huishoudens.
Nuon	17a	E-wet	Experimenten netbeheerder	De ruimte voor experimenten van netbeheerders en netwerkbedrijven moet worden beperkt tot experimenten die direct verband houden met netbeheer.	Wetsvoorstel is niet aangepast. In de experimenteer-amvb worden de voorwaarden waaronder experimenten kunnen worden uitgevoerd.
Nuon	17a	E-wet	Experimenten leverancier	De ruimte voor experimenten van netbeheerders en netwerkbedrijven moet op een vergelijkbare wijze worden toegekend aan leveranciers	Wetsvoorstel aangepast. In de wettekst wordt de experimenteerruimte verruimd doordat deze geldt voor iedereen. In de toelichting verduidelijkt dat experimenteerruimte voor iedereen geldt.

ENL	17a	E-wet	Energie-Nederland pleit voor minimalisering van de mogelijkheid om tijdelijke taken aan de netbeheerder toe te kennen. Bovendien moet voorafgaand aan de toekenning een onafhankelijke toets plaatsvinden of de investering financieel economisch, doelmatig en maatschappelijk verantwoord is. Daarnaast is het van belang, dat mogelijke oplossingen technologieneutraal worden onderzocht.	Energie Nederland staat uiterst kritisch tegenover het "tijdelijk" verstrekken van taken aan de netbeheerder. Door netbeheerders 'tijdelijk' toe te staan marktactiviteiten te ontplooiën, dreigen markten vroegtijdig in de kiem gesmoord te worden. Voor marktpartijen is het immers ontmoedigend om risico's te nemen in een prille markt waar een netbeheerder al risicoloos actief is. Bovendien vreest Energie-Nederland dat zo innovatie door marktpartijen wordt gehinderd. Voorts beschikken netbeheerders op grond van hun wettelijke taken en hun daaruit voortvloeiende monopoliepositie over essentiële informatie en zijn de tarieven gereguleerd. Ter voorkoming van een inbreuk op het level playing field en ter voorkoming van kruissubsidies dienen netbeheerders zich derhalve te onthouden van de uitvoering van commerciële activiteiten. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zou overwogen kunnen worden om netbeheerders tijdelijke taken toe te staan. Daarvoor zouden dan specifieke argumenten moeten bestaan en dient vastgesteld te worden of de voordelen opwegen tegen de risico's van oneerlijke concurrentie en marktverstoring. Voorafgaand aan een dergelijke toekenning dient altijd een onafhankelijke toets plaats te vinden of deze beslissing financieel, economisch, doelmatig en maatschappelijk verantwoord is. Tot slot zijn wij van mening, dat een netbeheerder in beginsel de hem opgedragen wettelijke taken zelf dient uit te voeren en dat het hem niet vrij staat om de uitvoering van vrijwel al zijn wettelijke taken aan een verbonden netwerkbedrijf uit te besteden. De netbeheerder staat op grond van zijn monopoliepositie onder rechtstreeks toezicht van ACM. Indien de netbeheerder de uitvoering van zijn wettelijke taken aan een derde uitbesteedt, blijft de netbeheerder weliswaar eindverantwoordelijke, maar het toezicht op	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het uitgangspunt bij de tijdelijke taken is dat deze door een netbeheerder opgepakt kunnen worden als de markt dit niet oppakt maar bijv. wel belang is voor de energietransitie. Daarnaast worden hierbij de volgende kaders meegegeven voor het opdragen van deze tijdelijke taken aan de netbeheerders: ze moeten direct verband houden met de netten, de taken zijn gereguleerd en dat er geen wettelijk monopolie wordt toegekend zodat ook marktpartijen de activiteit kunnen oppakken. Bij de vraag of het wenselijk is tijdelijke taken aan de netbeheerders toe te kennen, kan ook worden betrokken of het marktfalen door andere maatregelen kan worden opgeheven, bijvoorbeeld door een subsidie.
VEMW	17a	E-wet	Een rol voor de ACM inzake het toekennen van tijdelijke taken is noodzakelijk. De ACM zou eerst moeten toetsen of is voldaan aan de drie voorwaarden in dit artikel.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Taken worden in AMvB opgeschreven en behoren daarmee tot wettelijke taken. Vervolgens houdt ACM hier toezicht op. Verder geen rol voor ACM om te toetsen of MEZ wel goede taken opneemt in AMvB.
NBNL	17b	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig.	In verband met de gewenste rechtszekerheid dringen wij erop aan het bevoordelingsverbod ongewijzigd te handhaven. Het huidige voorstel dat verwijst naar een AMvB, die ieder moment gewijzigd kan worden, biedt veel rechtsonzekerheid. Bedacht dient te worden dat de in het kader van het wetsvoorstel STROOM voorgestelde nieuwe invulling van het bevoordelingsverbod ertoe geleid zou hebben dat bedrijfsprocessen en systemen ingrijpend aangepast hadden moeten worden en dat hiermee zeer veel geld gemoeid zou zijn geweest. De netbeheerders zijn derhalve zeer gebaat bij een vaste set eisen. Tot op heden is niet gebleken dat de huidige set niet goed of voldoende is.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Bij AmvB worden regels gesteld over handelingen die voordelen genereren die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is. Door delegatie naar AMvB-niveau kunnen nieuwe inzichten eenvoudiger worden opgenomen. De AmvB zal ook worden geconsulteerd.

Nuon	17b	E-wet	Definitie bevoordeling.	<p>Het verbod voor netbeheerders om netwerkbedrijven te bevoordelen moet worden aangescherpt. De definitie van 'bevoordeling' moet worden uitgewerkt en zou ook vormen van indirecte bevoordeling moeten omvatten. In de praktijk blijkt dat ACM niet kan optreden tegen indirecte kruissubsidies vanuit de netbeheerder via de holding naar netwerkbedrijven, of het gebruikmaken van een hogere kredietwaardigheid door netwerkbedrijven vanwege banden met de netbeheerder. Bovendien moeten zowel de netbeheerder als het netwerkbedrijf worden onderworpen aan verdergaande eisen met betrekking tot financiële transparantie en het hanteren van een marktconform rendement op investeringen.</p>	<p>Wetsvoorstel is niet aangepast. Het is niet nodig wettelijk het vrije verkeer van kapitaal binnen de holding waarin zich een netwerkbedrijf en een netbeheerder bevinden, te beperken. Verschillende marktpartijen hebben in verschillende mate beschikking over kapitaal uit een holding: een start-up heeft mogelijk geen holding met kapitaal boven zich, terwijl een dochter van een groot internationaal energiebedrijf mogelijk gemakkelijker over (toegang tot) kapitaal beschikt. Bij netwerkbedrijven ligt dit weer anders. Ook in de rendementseisen en strategie op de markten waarop netwerkbedrijven actief mogen zijn, kunnen marktpartijen verschillen. Een specifieke bepaling voor netwerkbedrijven schiet hier het doel voorbij. Voorts kunnen de publieke aandeelhouders van de holding besluiten welke activiteiten het netwerkbedrijf onderneemt, en of winst van de netbeheerder via de holding naar deze netwerkbedrijven stroomt, bij de netbeheerder blijft of wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. De publieke aandeelhouders hebben hierbij oog voor alle publiek belangen die bij deze keuze afgewogen worden, inclusief de markt voor de activiteiten waarop de netwerkbedrijven actief (willen) zijn.</p> <p>Het wetsvoorstel bepaalt voorts dat de activiteiten van de holding in zijn geheel hoofdzakelijk bij het netbeheer moeten liggen. Netbeheerders kunnen op basis van het wetsvoorstel de aan hen gerelateerde netwerkbedrijven niet bevoordelen en kunnen slechts wettelijk opgelegde taken uitvoeren. Deze bepalingen gezamenlijk leiden tot een werkbaar compromis waarbij enerzijds de netwerkbedrijven niet onnodig beperkt worden in hun activiteiten</p>
------	-----	-------	-------------------------	---	---

VEMW	17b	E-wet	Graag opnemen (en duidelijk toelichten) dat zowel directe als indirecte bevoordeling niet is toegestaan.		<p>Wetsvoorstel is niet aangepast. Het is niet nodig wettelijk het vrije verkeer van kapitaal binnen de holding waarin zich een netwerkbedrijf en een netbeheerder bevinden, te beperken. Verschillende marktpartijen hebben in verschillende mate beschikking over kapitaal uit een holding: een start-up heeft mogelijk geen holding met kapitaal boven zich, terwijl een dochter van een groot internationaal energiebedrijf mogelijk gemakkelijker over (toegang tot) kapitaal beschikt. Bij netwerkbedrijven ligt dit weer anders. Ook in de rendementseisen en strategie op de markten waarop netwerkbedrijven actief mogen zijn, kunnen marktpartijen verschillen. Een specifieke bepaling voor netwerkbedrijven schiet hier het doel voorbij. Voorts kunnen de publieke aandeelhouders van de holding besluiten welke activiteiten het netwerkbedrijf onderneemt, en of winst van de netbeheerder via de holding naar deze netwerkbedrijven stroomt, bij de netbeheerder blijft of wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. De publieke aandeelhouders hebben hierbij oog voor alle publiek belangen die bij deze keuze afgewogen worden, inclusief de markt voor de activiteiten waarop de netwerkbedrijven actief (willen) zijn.</p> <p>Het wetsvoorstel bepaalt voorts dat de activiteiten van de holding in zijn geheel hoofdzakelijk bij het netbeheer moeten liggen. Netbeheerders kunnen op basis van het wetsvoorstel de aan hen gerelateerde netwerkbedrijven niet bevoordelen en kunnen slechts wettelijk opgelegde taken uitvoeren. Deze bepalingen gezamenlijk leiden tot een werkbaar compromis waarbij enerzijds de netwerkbedrijven niet onnodig beperkt worden in hun activiteiten</p>
------	-----	-------	--	--	---

NBNL	17c	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig.	In de voorgestelde opsomming ontbreken ten onrechte: aanleg, het ter beschikking stellen en beheer van ms- en hs-installaties, niet zijnde productie-installaties alsmede een goede overgangsbepaling in verband met activiteiten die niet meer door de netbeheerder voor een groepsmaatschappij mogen worden verricht. Op grond van het wetsvoorstel mogen netbeheerders bepaalde activiteiten niet meer verrichten en mogen groepsmaatschappij-en installaties niet beheren. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit tot grote problemen leidt voor wat betreft het beheer van middenspannings- en hoogspanningsinstallaties (waartoe ook transformatoren behoren), niet zijnde productie-installaties. Groepsmaatschappijen van veel netbeheerders voeren voor veel grote grootverbruikers ook het beheer uit van transformatoren en andere ms- en hs-installaties die zij verhuren (veelvuldig zijn zij ook "installatieverantwoordelijke" voor de klant, beheren zij de schakelaars/instellingen van de transformatoren etc. etc.). Onder meer omdat de betreffende verhuurde installaties en/of schakelaars daarvan zich historisch gezien nog vaak in ruimten bevinden waarin zich ook delen van het net van de netbeheerder bevinden, zou het afstoten van de betreffende beheersactiviteiten er in veel gevallen toe leiden dat uit veiligheids-technisch oogpunt vergaande nieuwe eisen gesteld moeten worden: aan de installatie zelf en/of aan de ruimte (die in de meeste gevallen door de bestaande configuratie niet uit te voeren zijn) en/of aan het kunnen betreden van de ruimte. De klant is bovendien meestal zelf niet in staat het beheer te doen en zit daar zeker niet op te wachten. De wet behoort ruimte te bieden om deze bestaande activiteiten te continueren.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Onder het transportnet vallen ook hulpmiddelen en installaties waarmee ondersteunende diensten voor het transport worden verricht.
NBNL	17c	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig.	Verder dringen wij er in dit verband op aan de volgende overgangsbepaling toe te voegen: Een netbeheerder en/of een met hem verbonden groepsmaatschappij als bedoeld in artikel 17b, lid 1 kan handelingen en activiteiten blijven verrichten met betrekking tot het aanleggen, ter schikking stellen en beheren van ms- en hs-installaties, niet zijnde productie-installaties, die waren toegestaan volgens artikel 16 en/of 17 van de Elektriciteitswet 1998 zoals die luiden onmiddellijk voorafgaande aan de inwerkingtreding van de wijzigingen die uit deze wet voortvloeien, en de netbeheerder en/of een met hem verbonden groepsmaatschappij als in artikel 17b lid 1 verrichtte voor het tijdstip van inwerkingtreding van die wijzigingen."	Niet aangepast. Onder het transportnet vallen ook hulpmiddelen en installaties waarmee ondersteunende diensten voor het transport worden verricht.

Allego	17c	E-wet	Memorie van Toelichting voor het onderhavige wetsvoorstel tot verwarring leidt doordat daarin een verwijzing wordt gemaakt naar de term 'exploitatie' en daarmee de suggestie wordt gewekt dat exploitatie van laadinfrastructuur zou zijn gekoppeld aan de levering van elektriciteit en alleen door partijen buiten het netwerkbedrijf gedaan zou kunnen worden.	Het gebruik van dit voorbeeld doet suggereren dat er ook nog andere vormen van exploitatie zijn die alleen door derden gedaan kunnen worden. Terwijl het gebruikelijk is dat de investeerder in infrastructuur een financiële vergoeding kan vragen. Door de koppeling in de tekst van een breed interpreteerbaar begrip 'exploitatie' aan de exclusiviteit van 'anderen' kunnen er belemmeringen ontstaan.	Wetsvoorstel is aangepast. Toelichting is aangepast.
Allego	17c	E-wet	Ter voorkoming van misverstanden stelt Allego een wijziging van de Memorie van Toelichting voor.	Daarnaast komt 'het aanbieden van laaddiensten' aan de orde. De Memorie van Toelichting kan daarom gemakkelijk tot verwarring leiden. Dit terwijl de kern van deze duiding, ons inziens, juist het verbod is voor een netwerkbedrijf om ruw biogas, warmte of elektriciteit te produceren of te leveren. Zie originele reactie voor tekstvoorstel.	Wetsvoorstel is aangepast. In de toelichting is verduidelijkt dat het gaat om een infrastructurele activiteit waar geen principieel bezwaar tegen is, mits een netwerkbedrijf het ook houdt bij het infrastructurele deel.
NBNL	17c	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig.	Er zijn tal van bestaande activiteiten en initiatieven van netwerkbedrijven om de energie-transitie een stap voorwaarts te brengen. Wij denken hierbij onder andere aan de activiteiten die door ACM in het kader van het handhavingsverzoek van RWE zijn getoetst aan de bestaande wetgeving. Het zou absoluut ongewenst zijn om delen van deze initiatieven te belemmeren door de wetgeving. Te denken valt hierbij aan bestaande initiatieven op het gebied van het faciliteren van energiebesparing, het creëren van platforms voor nieuwe markten. Deze zijn noodzakelijk voor de energietransitie.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Helder is dat onduidelijkheid in afbakening van rollen en verantwoordelijkheden tussen verschillende partijen ontwikkelingen niet legt. Om die reden biedt het wetsvoorstel een helder onderscheid tussen netbeheer (alleen wettelijke taken), netwerkbedrijf (commerciële aan energie-infrastructuur gerelateerde activiteiten) en marktpartijen (commerciële activiteiten). Dit biedt een basis voor partijen om samen te werken in het belang van een CO2-arme energievoorziening die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is. Daarbij is verder zo nauw mogelijk aangesloten bij hetgeen het

NBNL	17c	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig.	<p>Uit het wetsvoorstel leiden wij af dat bij AMvB de toegestane activiteiten tijdelijk kunnen worden uitgebreid (lid 4) en bij AMvB regels kunnen worden gesteld over de wijze waarop wordt besloten of voortzetting van een handeling of activiteit, anders dan als tijdelijke handeling of activiteit, wenselijk is (lid 5). In lid 4 worden de woorden 'voor de duur van ten hoogste vijf jaren' geïntroduceerd. Juist omdat niet duidelijk is waar gelet op de energietransitie en nieuwe ontwikkelingen in de toekomst behoefte aan is, is het niet wenselijk om nieuw toegestane activiteiten bij voorbaat te beperken tot een duur van maximaal 5 jaar.</p> <p>Is het overigens juist dat lid 5 alleen betrekking heeft op de handelingen en activiteiten die op grond van de in lid 4 bedoelde AMvB extra worden toegestaan? De suggestie wordt gewekt alsof dit ook betrekking op lid 2 zou kunnen hebben. Dat kan niet de bedoeling zijn.</p>	Wetsvoorstel is aangepast. Lid 5 is aangepast.
NBNL	17c	E-wet	Afbakening netbeheerder niet nodig	Voor TenneT is in lid 3 bepaald dat zij handelingen en activiteiten mag verrichten met betrekking tot de aanleg van antenne-opstelpunten ten behoeve van ethercommunicatie. Omdat sommige regionale netbeheerders ook dergelijke antenne-opstelpunten aanleggen en beheren gaat dit niet goed bij het huidige voorstel.	Wetsvoorstel is aangepast.
Nuon	17c	E-wet	Taakopdracht groep netbeheerder aanscherpen.	De taakopdracht van een groep rond de netbeheerder moet worden aangescherpt, door duidelijk te maken dat "uitsluitend" (in plaats van "in hoofdzaak") handelingen en activiteiten worden verricht die betrekking hebben op het beheer van netten.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Artikel 17c, eerste lid, ziet op de groep, dus het geheel van de netbeheerder en het netwerkbedrijf. Het is van belang dat de focus van de groep in hoofdzaak bij het netbeheer ligt, zodat die taken niet verwaarloosd worden. Daarnaast is het netwerkbedrijf gebonden aan de begrenzing van de activiteiten in de overige bepalingen van artikel 17c.
Nuon	17c	E-wet	De beperking 'in Nederland' moet worden geschrapt.	Een netwerkbedrijf moet zich in Nederland en daarbuiten beperken tot de voorgeschreven taken. Om die reden moet de beperking "in Nederland" worden geschrapt (artikel 17c lid 2). Mogelijk kunnen de taken van netwerkbedrijven verder worden beperkt tot het verzorgingsgebied van de netbeheerder, om te verzekeren dat er voldoende relatie is met het netbeheer.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Activiteiten van netwerkbedrijven in andere landen worden inderdaad niet beperkt. Het is aan die landen zelf om te bepalen of en hoe zij een gelijk speelveld op hun markten willen bewerkstelligen. Wel wordt in artikel 17c voorgesteld om de nevenactiviteiten van netwerkbedrijven zodanig in omvang te beperken dat de activiteiten van de hele groep in hoofdzaak het netbeheer betreffen.

Nuon	17c	E-wet	Geen plaats voor meetdiensten, certificering van hernieuwbare energie en energiebeurzen.	In een systematiek waarin netbeheerders en netwerkbedrijven zich richten op aanleg en beheer van kabels en leidingen, kan geen plaats zijn voor dienstverlenende activiteiten op het gebied van meetdiensten, certificering van hernieuwbare energie en energiebeurzen. Daarbij gaat het immers om vormen van dienstverlening en handel, die voorbehouden zijn. In een systematiek waarin netbeheerders en netwerkbedrijven zich richten op aanleg en beheer van kabels en leidingen, kan geen plaats zijn voor dienstverlenende activiteiten op het gebied van meetdiensten, certificering van hernieuwbare energie en energiebeurzen. Daarbij gaat het immers om vormen van dienstverlening en handel, die voorbehouden zijn aan marktpartijen. Om die reden moeten deze activiteiten worden geschrapd	Wetsvoorstel is niet aangepast. Onduidelijkheid in afbakening van rollen en verantwoordelijkheden tussen verschillende partijen legt ontwikkelingen lam. Om die reden biedt het wetsvoorstel een helder onderscheid tussen netbeheer (alleen wettelijke taken), netwerkbedrijf (commerciële aan energie-infrastructuur gerelateerde activiteiten) en marktpartijen (commerciële activiteiten). De genoemde activiteiten in art. 17c zijn allen energie-infrastructuur gerelateerd. Hierbij is het in de toelichting verduidelijkt dat het netwerkbedrijf niet zelf energie mag produceren, leveren of verhandelen. Verder is hiermee zo nauw mogelijk aangesloten bij hetgeen het wetsvoorstel STROOM regelde, omdat daarover destijds tussen alle partijen overeenstemming over was.
Nuon	17c	E-wet	Tijdelijke taken niet opnemen	Nuon staat uiterst kritisch tegenover het tijdelijk toestaan van taken, omdat daarmee vrijwel per definitie de toetreding van marktpartijen wordt ontmoedigd. Om die reden bepleit Nuon dat deze mogelijkheid (artikel 4) vervalt. Voor zover deze mogelijkheid blijft bestaan, moet die zo veel mogelijk beperkt worden (zowel in omvang als tijd) en alleen worden toegepast op basis van een duidelijk kenbare belangenafweging waarop marktpartijen inspraak hebben (artikel 17c lid 4). Deze toelichting moet worden opgenomen in de bijbehorende AMvB.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit is conform STROOM. Bovendien biedt het wetsvoorstel ook juist ruimte voor tijdelijke taken en experimenten. Dat zou niet stroken met de voorgestelde suggesties, omdat dan de ruimte onnodig beperkt wordt.
VEMW	17c	E-wet	-Het aanleggen, onderhouden en het ter beschikking stellen van installaties door netwerkbedrijven heeft niets te maken met het beheer van netten. Het net houdt op waar de installatie van de afnemer begint. Onderdeel b maakt het mogelijk dat netwerkbedrijven achter het overdrachtpunt kabels, leidingen en hulpmiddelen kunnen aanleggen en beheren. De term installaties is veel te breed en kan bijvoorbeeld verbruiks- of productie-installaties omvatten. Dat is zeer ongewenst. Daarom moet onderdeel d geschrapd worden. '- Alleen de landelijke netbeheerder toestaan activiteiten uit te voeren met betrekking tot sub f en g. Een rol voor regionale netbeheerders is niet gewenst		Wetsvoorstel is aangepast. De toelichting is verduidelijkt op dit punt.

VEMW	17c	E-wet	- Het is niet gewenst om netwerkbedrijven tijdelijk taken toe te kennen; dit kan leiden tot onzekerheid bij marktpartijen, marktverstoring en vertraging van de energietransitie. '- Als hier toch voor wordt gekozen dan enkel na goedkeuring van toezichthouder		Wetsvoorstel is niet aangepast. Lid 4 regelt dat op AMvB niveau slechts tijdelijk taken voor de groepsmaatschappij kunnen staan. Daarna moet bekeken worden of de taak in de wet kan worden verankerd of dat de activiteit beëindigd wordt en onder welke voorwaarden deze beëindigd kan worden. Reden hiervoor is dat ontwikkelingen ten aanzien van energie-infrastructuur in volle gang zijn en dat het onwenselijk is dat door de in onderhavig wetsvoorstel opgenomen invulling van infrastructurele en aanverwante activiteiten er geen ruimte is voor toekomstige ontwikkelingen. De mogelijkheid om in uitvoeringsregelgeving tijdelijk extra handelingen of activiteiten te kunnen aanwijzen die gerelateerd zijn aan energie-infrastructuur maakt het mogelijk om relatief snel in te spelen op de ontwikkelingen, zonder dat dit afbreuk doet aan de duidelijke afbakening die in het wetsvoorstel is opgenomen.
VEMW	17c, lid 1	E-wet	Het moet volledig duidelijk zijn dat de taken van het netwerkbedrijf limitatief beperkt zijn tot het beheer van netten.	Daarom moet "in hoofdzaak" worden vervangen door "uitsluitende" en "betrekking hebben op" vervangen door "bestaande uit".	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit is conform STROOM. Bovendien biedt het wetsvoorstel ook juist ruimte voor tijdelijke taken en experimenten. Dat zou niet stroken met de voorgestelde suggesties, omdat dan de ruimte onnodig beperkt wordt.
NBNL	22a	E-wet	Verkabeling kostenverdeling.	De netbeheerders gaan er hierbij van uit dat de eerder voorgestelde kostenverdeling tussen verzoeker en netbeheerder zal worden gehandhaafd (25%).	Wetsvoorstel is niet aangepast. Zoals ook aangegeven door de minister van EZ in een Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 17 maart 2016 blijft het uitgangspunt een bijdrage van de verzoeker van gemiddeld 25%. De nadere uitwerking hiervan zal bij of krachtens algemene maatregel van bestuur plaatsvinden.

TenneT	22a	E-wet	Artikel 22a, lid 3 aanvullen met een termijn waarbinnen dit plaats vindt	De te vervangen of verplaatsen delen zullen in alle gevallen bestaande netdelen zijn en de regeling voor het vervangen of verplaatsen zal daardoor min of meer een eenmalig karakter hebben. De aanwijzing van de betreffende netdelen zal daarom aan het begin van de programmaduur van 15 jaar plaatsvinden. Om duidelijkheid aan alle partijen te bieden is het gewenst om wettelijk te bepalen dat de aanwijzing van de netdelen binnen een bepaalde termijn (van bijv. 2 jaar na inwerkingtreding van de wet) moet hebben plaatsgevonden. Dit doet onder meer recht aan het feit dat een deel van de aanwijzingen betrekking zal hebben op alternatieven voor uitkoop.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De analyse dat de aanwijzing bij ministerieel besluit van de tracés die in aanmerking komen voor verplaatsing of vervanging door ondergrondse delen in het begin van de programmaduur van 15 jaar zal plaatsvinden wordt gedeeld. Het is echter niet nodig deze aanwijzing aan een bepaalde termijn (na de inwerkingtreding van de wet) te binden.
TenneT	22a	E-wet	Wetsvoorstel aanvullen met betrekking tot de wijze waarop de efficiëntie van het netbeheer in geval van verkabeling of verplaatsing wordt beoordeeld	Door TenneT is aangegeven dat het nodig is om waarborgen op te nemen in de wet, die er voor zorgen dat de netbeheerder bij de beoordeling van de efficiëntie niet benadeeld wordt door het (conform artikel 22a) op verzoek vervangen ('verkabelen') of verplaatsen van hoogspanningslijnen. Dit omdat deze verplaatsing of verkabeling dan eerder geschiedt dan nettechnisch noodzakelijk is, waardoor er desinvesteringen moeten worden gedaan, die in de huidige regeling niet in mindering worden gebracht op de gereguleerde activa waarde. Het enkel opnemen van een passage in de memorie van toelichting met de strekking dat de toezichthouder ACM hier in haar besluit over de methode van regulering rekening mee kan houden, wordt door TenneT onvoldoende geacht.	Wetsvoorstel is aangepast. In de artikelen die zien op de regulering is opgenomen dat, bij de vaststelling van het efficiëntieniveau landspecifieke kenmerken buiten beschouwing worden gelaten. Het efficiëntieniveau wordt vastgesteld ten behoeve van de vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering. Door landspecifieke kenmerken, zoals specifieke wettelijke verplichtingen die niet in andere landen gelden, buiten beschouwing te laten, is aan de opmerking van TenneT tegemoet gekomen.
TenneT	22a	E-wet	Voorstel om in lid 1 'voor ondergrondse delen' te vervangen door 'door ondergrondse delen'.		Wetsvoorstel is aangepast. Deze verbetering is doorgevoerd.
Platform Hoogspanning	22a	E-wet		Vertrouwen er op dat in overleg met het ministerie en de provincies tot een goede kostenverdeling voor verplaatsing en verkabeling kan worden gekomen, nader te regelen bij algemene maatregel van bestuur. Daarbij het pleidooi om uit te gaan van maximale bijdragen per gemeenten, een lagere bijdrage indien de netbeheerder tussen 2017 en 2032 de hoogspanningsverbinding sowieso zou hebben vervangen. En het verzoek dat provincies ook gaan meebetalen, vanwege regionale impact van een en ander.	Wetsvoorstel is niet aangepast. In de gesprekken die worden gevoerd met gemeenten en provincies met het oog op het opstellen van de algemene maatregel van bestuur, zullen deze aspecten worden besproken. Insteek is om hierbij te komen tot eenduidige, vooraf bij algemene maatregel van bestuur vastgestelde percentages, zodat een verzoeker weet welke bijdrage aan de verkabeling of verplaatsing is verschuldigd.
NBNL	22a	E-wet	Verkabeling kostenverdeling	De netbeheerders gaan er hierbij van uit dat de eerder voorgestelde kostenverdeling tussen verzoeker en netbeheerder zal worden gehandhaafd (25%).	Wetsvoorstel is niet aangepast. Zoals ook aangegeven door de minister van EZ in een Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 17 maart 2016 blijft het uitgangspunt een bijdrage van de verzoeker van gemiddeld 25%. De nadere uitwerking hiervan zal bij of krachtens algemene maatregel van bestuur plaatsvinden.

Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk	22a	E-wet	In de wet zelf regels opnemen (in plaats van per AMvB) over het deel van de kosten dat wordt betaald door de verzoeker en de bestanddelen waaruit die kosten bestaan.	Waardering voor de voortvarendheid dit herziene wetsontwerp in procedure is gebracht. Binnen de gemeente Ridderkerk loopt een te verkabelen tracé over de kern Oostendam. De gemeenteraad heeft op basis van de eerdere wetgeving reeds ingestemd met de bijdrage van 25 % van de verkabelingskosten. Binnen Albrandswaard loopt het te verkabelen tracé door de dorpskern van Poortugaal en heeft betrekking op een kleine 300 woningen. In het huidige wetsontwerp is aangegeven dat de verdeling van de kosten voor het verkabelen bij AMvB wordt vastgesteld. Los van het feit dat de Kamer heeft aangegeven vooraf geconsulteerd te willen worden over deze AMvB pleiten wij er voor om in de wetgeving zelf een al dan niet gedifferentieerde bijdrage op te nemen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Van dit pleidooi is kennis genomen. Mede omdat de gesprekken met gemeenten en provincies over de invulling van de regels met betrekking tot het deel van de kosten dat de verzoeker betaalt en waar deze kosten uit bestaan, nog lopen zal dit per algemene maatregel van bestuur worden vastgelegd.
Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk	22a	E-wet	Het percentage dat de verzoeker betaalt eenduidige en zo laag mogelijk vast te stellen en in ieder geval niet boven de 25% uit te laten komen.	De bepaling van de bijdrage van de gemeente aan de verkabeling, gebaseerd op draagkracht, leidt tot zeer uitgebreide en nauwelijks te beslechten discussies, omdat: - Het inwoneraantal niets zegt over de financiële draagkracht van de gemeente - De algemene uitkering van een groot aantal factoren afhankelijk is, waaronder de sociale opbouw van de gemeente. - Het weerstandsvermogen en Algemene Reserve gevormd kan zijn door behoudend begrotingsbeleid waarbij een "zuinige" gemeente extra wordt belast t.o.v. een "uitgaven" gemeente. Daarom het pleidooi om in de wetgeving opnieuw een éénduidig, zo mogelijk een nihil, percentage op te nemen (en in ieder geval niet nimmer boven de reeds eerder gecommuniceerde 25 % te laten komen), waardoor de besluitvorming om te gaan verkabelen één helder uitgangspunt heeft.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Met gemeenten en provincies worden gesprekken gevoerd om te bezien in hoeverre het mogelijk is om, conform verzoek van de Tweede Kamer, het door de verzoeker zelf bij te dragen deel van de kosten te differentiëren naar (gemeentelijke) draagkracht en/of omvang van de opgave. Insteek is om hierbij te komen tot eenduidige, vooraf vastgestelde percentages die bij algemene maatregel van bestuur worden vastgelegd. De opvatting van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk dat deze differentiatie in praktisch opzicht niet goed mogelijk is zal hierin worden meegenomen. Een gemiddeld bijdragepercentage van 25%, leidt bij differentiatie in principe tot categorieën waarvoor een hoger en categorieën waarvoor een lager bijdragepercentage gaat gelden.
Platform Hoogspanning	22a	E-wet	Mogelijk maken dat onderzoekskosten ook verrekend kunnen worden indien een haalbaarheidsstudie niet tot een positief resultaat leidt	Bezien hoe bewerkstellig kan worden dat in geval een haalbaarheidsstudie voor verkabeling of verplaatsing niet tot een positief resultaat of vervolg leidt, de hiervoor door de gemeente te betalen (onderzoeks)kosten wel verrekend kunnen worden conform de in lid 4 bedoelde verdeling	Wetsvoorstel is aangepast. Met artikel 22a was al beoogd dat betreffende onderzoekskosten onderdeel uitmaken van de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur zullen worden opgesteld. Desondanks is dit verduidelijkt, waarbij een apart lid is toegevoegd waarin is aangegeven dat een netbeheerder op verzoek onderzoekt of verplaatsen of vervangen van een netdeel technisch en financieel haalbaar is.

TenneT	22a, lid 1	E-wet	Vervangen artikel 22a, lid 1 door: "(voor zover) het vervangen of verplaatsen van een deel van het net technisch en ruimtelijk haalbaar is en niet in strijd met het belang van leveringszekerheid".	Eens met deze uitbreiding, maar het is wel noodzakelijk om vast te leggen dat deze taakuitbreiding niet ten koste mag gaan van de leveringszekerheid. Dit kan worden gerealiseerd door sub a van lid 1 te vervangen door: a. (voor zover) het vervangen of verplaatsen van een deel van het net technisch en ruimtelijk haalbaar is en niet in strijd met het belang van leveringszekerheid. Er kan niet worden volstaan met de bepaling dat de Minister de betreffende delen van het net aanwijst (eerste lid sub b), omdat ná de aanwijzing van een netdeel in de voorbereidende onderzoeken oplossingsvarianten naar voren kunnen komen die niet stroken met het belang van leveringszekerheid. Dit speelt in ieder geval bij de netdelen die in de aanloop naar het wetsvoorstel STROOM genoemd zijn in de Tweede Kamerbrief van de minister van EZ voor mogelijke ondergrondse aanleg. Op enkele uitzonderingen na is voor deze netdelen nog geen onderzoek gedaan naar de daadwerkelijke mogelijkheden en beperkingen voor ondergrondse aanleg. Het huidige sub a ('het te vervangen of verplaatsen deel tenminste 1 km lang is') kan daarmee vervallen omdat dit een criterium betreft dat juist is bedoeld om het belang van de leveringszekerheid te waarborgen.	Wetsvoorstel is aangepast. Om aan deze zorgen tegemoet te komen is in artikel 22a een ontheffingsmogelijkheid geïntroduceerd. In beginsel geldt de verplichting om een tracé te verkabelen voor alle aangewezen tracés. De Minister van EZ kan een ontheffing verlenen "van het eerste lid voor een in die ontheffing aangewezen deel van het net indien het vervangen of verplaatsen van dat deel technisch of ruimtelijk niet haalbaar is of strijdig is met het belang van leveringszekerheid". In dat geval blijft onderdeel a van het eerste lid nog wel nodig. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de aanvraag van een dergelijke ontheffing.
NBNL	42c	E-wet	Wetstechnische opmerkingen.	Artikel 42c(2) E-wet: verwijzing naar tweede lid is onjuist.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het tweede lid verwijst naar het methodebesluit en dat is in die bepaling ook bedoeld.
TenneT	MvT	E-wet	Consistentie percentage.	MvT zegt soms 75% en soms 49%. Is niet consistent met het artikel.	Wetsvoorstel is aangepast. Dit moet inderdaad 75% zijn. Toelichting is hierop aangepast.
TenneT	MvT	E-wet	Voorwaarden voor aandelenruil.	TenneT ziet nogmaals expliciet bevestigd dat strategische samenwerking door aandelenruil mogelijk is met TSO's die gecertificeerd zijn volgens het principe van ownership unbundling, independent system operator of independent transmission operator, zolang de strategische samenwerking de volledige eigendomsontvlechting van TenneT niet vermindert.	Wetsvoorstel is aangepast. Dit is verder verduidelijkt in de toelichting.
TenneT	MvT	E-wet	Consistentie.	Pagina 7 staat 'en volledig onafhankelijke infrastructuurbedrijf. Dit moet volledig onafhankelijke landelijke netbeheerder zijn.	Wetsvoorstel is aangepast.
TenneT	MvT	E-wet	Vraag.	Pagina 6 mvt staat dat netbeheerders expliciet de taak krijgen om plannen te maken voor investeringen in gebieden die zijn aangewezen in de structuurvisie wind op land. Vervolgens stelt de mvt dat 'netbeheerders hiervoor moeten samenwerken met de ontwikkelaars van windparken en de betrokken gemeenten en provincies.' Echter dit element wordt niet met het onderhavige wetsvoorstel geregeld. Wat wordt precies met de ze opmerking bedoeld?	Wetsvoorstel is niet aangepast. In de Rijksstructuurvisie wind op land worden gebieden aangewezen. Het ligt voor de hand dat bij de uitwerking van concrete plannen ook overleg plaats vindt met gemeenten en provincie.

TenneT	MvT	E-wet	Verantwoordelijkheid ACM en netbeerder.	Pagina 6 staat ook dat investeringen die volgens uit het plan en waarover overeenstemming bestaat noodzakelijk worden geacht. Het lijkt alsof tussen ACM en netbeheerder een onderhandeling gaat plaatsvinden. Dit is volgens TenneT niet de bedoeling. De netbeheerder stelt een plan op en de ACM toetst of de netbeheerder in redelijkheid tot het plan heeft kunnen komen.	Wetsvoorstel is aangepast. De Memorie van Toelichting is hierop aangepast.
TenneT	MvT	E-wet	Beleidsvrijheid ACM.	De beleidsvrijheid van ACM tav de toetsing van het investeringsplan is groot. Het is TenneT niet duidelijk bij wie de eindverantwoordelijkheid ligt voor het voldoen aan de wettelijke taken, indien ACM in een bindende aanwijzing een andere opdracht geeft voor een investering dan de oorspronkelijke plannen van de netbeheerder.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De procedure volgt voldoende duidelijk uit het desbetreffende artikel, daarnaast zullen de toetsingscriteria in lagere regelgeving worden uitgewerkt.
TenneT	MvT	E-wet		Onderaan p 6 stelt EZ dat netten van 220 kV en hoger dienen te voldoen aan de enkelvoudige storingsreserve. Dit is niet juist, de enkelvoudige storingsreserve bij onderhoud dient aangehouden te worden voor alle netten met een spanningsniveau hoger dan 110 kV.	Wetsvoorstel is aangepast. Memorie van Toelichting is aangepast op dit punt.
TenneT	MvT	E-wet		Op p 6 staat de zinsnede dubbel (redundant) uitgevoerd. Redundantie is niet hetzelfde als dubbel uitvoeren. TenneT doet de suggestie om dubbel te verwijderen.	Wetsvoorstel is aangepast. Memorie van Toelichting is aangepast op dit punt.
TenneT	MvT	E-wet		De term N-2 norm op p 6 en 7 is niet correct. Wat volgens TenneT bedoeld wordt is N-1 tijdens onderhoud. Het verschil is dat N-1 tijdens onderhoud rekening houdt met de op dat moment optredende belastingen en producties, zoals bijv tijdelijk afgestemde productiestop. Dit is niet het geval bij N-2.	Wetsvoorstel is aangepast. De Memorie van Toelichting is aangepast. Dit klopt omdat N-1 en N-2 wiskundige uitdrukkingen zijn die waar of niet waar zijn en eigenlijk niet toegepast kunnen worden op elektriciteitsnetten. N-1 is echter een ingeburgerde term die ook onder technicie maar op 1 manier wordt uitgelegd. Daarom blijven we de enkelvoudige storingsreserve af en toe N-1 noemen. De term 'N-2' wordt in de praktijk niet gebruikt, over de betekenis bestaat ook 'in het veld' geen eenduidige opvatting en N-2 gaat strikt genomen verder dan we in de wet eisen. Daarom vermijden we het begrip 'N-2' in de toelichting.
TenneT	MvT	E-wet		Op p 7 staat dat aansluitingen van grootverbruikers niet aan N-1 hoeven te voldoen. TenneT neemt aan dat ook producenten en gds niet deze norm hoeven na te leven, derhalve is het beter om te spreken over niet zijnde regionale netbeheerder. In de praktijk wil nog wel eens onduidelijk zijn waar aansluitingen gemaakt kunnen worden. TenneT stelt voor dit in de MvT te verduidelijken.	Wetsvoorstel is aangepast. Memorie van Toelichting is aangepast.
TenneT	MvT	E-wet		P 5 van de mvt wordt energieopslag genoemd in het kader van tijdelijke taken. Ook hier onduidelijk of het reeds onder de huidige wettelijke taken opslagactiviteiten mag verrichten of dat het onder de experimenteerbepaling of tijdelijke taken dient te vallen.	Wetsvoorstel is aangepast. Waar energieopslag onder valt, zal per geval afhangen. Dat ligt er ook aan wat er precies wordt uitgevoerd. Indien het aan infrastructuur gerelateerd is, zou het onder de wettelijke taken kunnen vallen. Het kan in het kader van een experiment onder een taak van de netbeheerder worden gebracht. De memorie van toelichting was op dit punt te breed geformuleerd. Daarom is het voorbeeld weggehaald.

Nuon		E-wet	Slimme meters wettelijke verplichting netbeheerder om de beschikbaarheid van meterstanden te garanderen.	Voor het overige is Nuon voorstander van het invoeren van een wettelijke verplichting voor netbeheerders om de beschikbaarheid van meterstanden te garanderen onder toezicht van ACM, in het kader van de uitrol van de slimme meter. In de praktijk presteren netbeheerders onvoldoende en worden meterstanden in veel gevallen niet, of onvolledig, doorgegeven. De problemen rond de beschikbaarheid van data uit slimme meters ondermijnt de ontwikkeling van de markt en nieuwe producten, en is slecht voor het vertrouwen van consumenten.	Wetsvoorstel is niet aangepast, omdat we in principe geen nieuwe beleidsmatige onderwerpen willen regelen tov STROOM. Indien dit daadwerkelijk een probleem is, kan in een later stadium hiernaar gekeken worden en bepaald worden en welke oplossing in dat geval gekozen kan worden.
Platform Hoogspanning		E-wet		De investeringskosten van het verkabelen of verplaatsen kunnen fors hoger uitvallen dan eerder begroot door de netbeheerder. Hierdoor heeft een gemeente geen zekerheid over de verschuldigde eigen bijdrage. Bij de verdere uitwerking zou hier aandacht aan moeten worden besteed.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit gaat verder dan het wetsvoorstel. Het is zaak dat de netbeheerder goede ramingen maakt van de kosten, eventueel met een onzekerheidsmarge daarin. En het is aan de gemeente om bijvoorbeeld om een geactualiseerde begroting te vragen, indien de besluitvorming over de verkabeling of verplaatsing enig tijd heeft gevegd.
TenneT		E-wet	Ontbrekende bepaling.	In wetsvoorstel ontbreekt een bepaling dat de kosten die een netbeheerder maakt bij de uitvoering van experimenten en tijdelijke taken vergoed worden. In STROOM was dit wel opgenomen.	Het wetsvoorstel is aangepast.
TenneT		E-wet	Vraag.	Door wie wordt besloten of de voortzetting van een afwijking anders dan als experiment of tijdelijke taak wenselijk is? Zou alleen mogelijk kunnen zijn door een wijziging van de wet zelf. Niet logisch om dit bij amvb te regelen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Een experiment kan ertoe leiden dat de wet dient te worden gewijzigd. Het klopt dat voortzetten of afwijking anders dan als experiment of tijdelijke taak alleen wettelijk mogelijk is. Het is dus de wetgever (regering en Tweede en Eerste Kamer) die daarover beslist.
TenneT		E-wet	Ontbrekende bepalingen.	6,11 lid 2 van STROOM is van belang. Deze bepaling brengt ten opzichte van de huidige wet een nevenschikking aan van de doelstellingen. Ook ziet TenneT graag de bepalingen in artikel 6.10 lid 4 tot en met 6 terug in het wetsvoorstel. Deze bepalingen zijn vertaald voor het net op zee. TenneT vraagt EZ hetzelfde te doen voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Tariefregulering wordt niet in dit wetsvoorstel geregeld. Reden hiervoor is dat de nieuwe methodenbesluiten van de ACM op korte termijn worden vastgesteld en een wijziging in de tariefregulering dus pas over enkele jaren effect zal hebben.

VEMW		E-wet	VEMW is van mening dat er een verplichting tot openbaarmaking van onderzoeken naar de oorzaak van ernstige storingen moet zijn. Inzicht in de oorzaken van mogelijk ernstige stroomstoringen en de door de netbeheerder naar aanleiding van het storingsrapport genomen maatregelen ter voorkoming van ernstige storingen kan bijdragen aan het vertrouwen en zeker stellen van de leveringszekerheid in Nederland.	Als wettelijk wordt vastgelegd dat er uitzonderingen zijn toegestaan op het principe van de enkelvoudige storingsreserve, dan neemt het belang van duidelijkheid en transparantie over grote stroomstoringen toe. Onafhankelijk en openbaar onderzoek na een grote stroomstoring is een goede prikkel voor netbeheerders om storingen te voorkomen. Daarnaast moet openbaar worden of in casu wel is voldaan aan het principe van de enkelvoudige storingsreserve. Tot op heden worden sporadisch onderzoeken openbaar gemaakt na ernstige stroomstoringen, zoals TenneT dat heeft gedaan na de storing in Diemen in 2015. Maar dit is niet gebruikelijk en geen verplichting.	Wetsvoorstel is niet aangepast. We voeren nu geen wijzigingen ten opzichte van STROOM door. ACM houdt toezicht op de kwaliteit.
GTS	01	G-wet	Introduceren van een transmissiesysteembeheerder ipv netbeheerder van het landelijk gastransportnet.	GTS stelt voor de Gaswet zodanig aan te passen, dat meerdere transmissiesysteembeheerders naast elkaar kunnen functioneren. GTS acht de huidige Gaswet op dit punt niet in lijn met de Verordening 715/2009 en Richtlijn 2009/73/2009 die de certificering van een transmissiesysteembeheerder vereisen. De Gaswet geeft ACM niet de bevoegdheid om iedere netbeheerder die een transmissiesysteem in Nederland beheert te certificeren. De Gaswet sluit derhalve niet goed aan bij de Europese regelgeving en dient hiermee in lijn te worden gebracht. Hiernaast legt artikel 10 Ee, onder c van het wetsvoorstel het beginsel van vrijheid van leidingaanleg vast. Dit beginsel verhoudt zich slecht met een nationale beperking tot één (te certificeren) netbeheerder van het landelijk gastransportnet. (zie originele reactie voor meer toelichting).	Wetsvoorstel is niet aangepast. De doelstelling van het wetsvoorstel is niet de wetten helemaal in lijn brengen met de EU-regels, zoals STROOM dat deed. Deze wijzigingswet leent zich niet zo goed om definities aan te passen. Dit zal pas aan de orde komen bij een volgend wetsvoorstel dat als doel heeft de wetten uitgebreid 'op te schonen'.
GTS	01	G-wet	Aanpassen begrip aansluiting (lid 1, onder m).	Bij de wijziging van de aansluitaak in artikel 10 lid 6 onder b ligt het voor de hand om ook het begrip aansluiting aan te passen. Hiervoor de definitie van aansluiting uit STROOM gebruiken, zodat helder is dat verbindingen tussen twee transportnetten (netkoppelingen) niet onder de aansluitaak vallen, maar een eigen wettelijke taak kennen onder artikel 10 lid 3 onder a Gaswet. (zie originele reactie voor tekstvoorstel).	Wetsvoorstel is niet aangepast. In dit wetsvoorstel worden de definities niet aangepast. Deze wijzigingswet leent zich daar slecht voor. Dit zal pas aan de orde komen bij een volgend wetstraject dat als doel heeft de wetten uitgebreid 'op te schonen'.
GTS	01	G-wet	De naam van paragraaf 1.1.b van "Duurzame decentrale experimenten" wijzigen in "Duurzame experimenten".	Experimenteerruimte moet niet bij voorbaat niet-decentrale experimenten uitsluiten.	Wetsvoorstel is aangepast. De naam van de paragraaf klopte inderdaad niet meer en is aangepast in "Experimenten".
GTS	01	G-wet	In artikel 1c na "artikelen 5a," opnemen "8,". / Het wetsvoorstel laat artikel 57 vervallen. Derhalve kan de verwijzing naar artikel 57 in artikel 1c vervallen.		- Wetsvoorstel is niet aangepast. Artikel 8 valt onder 'onderwerpen die samenhangen met de kwaliteit van gastransportnetten' in de ministeriele regeling op grond van het tweede lid wordt gespecificeerd op welke onderdelen van het kwaliteitsborgingssysteem de ACM toezicht houdt en op welke onderdelen de Sodm toezicht houdt. '- Wetsvoorstel is aangepast. Artikel 57 moet inderdaad worden geschrapt in artikel 1c.

NBNL	01	G-wet	Toezicht kwaliteitsborgingssysteem (1c)	Artikel 1a, eerste lid, artikel 1b, artikel 1c, artikel 57 en 60ac van de Gaswet. De genoemde artikelen bepalen dat de minister toeziet op onderwerpen die samenhangen met de kwaliteit van netten. Wij hadden verwacht dat het nieuwe artikel 8 (Kwaliteitsborgingssysteem) volledig onder toezicht van de minister, in casu Staatstoezicht op de Mijnen, zou vallen. Voorstel: a. In artikel 1c na "artikelen 5a," opnemen "8,". b. Het wetsvoorstel laat artikel 57 vervallen. Derhalve kan de verwijzing naar artikel 57 in artikel 1c vervallen.	Wetsvoorstel is deels aangepast. Het volledig onder toezicht van SodM laten vallen van het kwaliteitsborgingssysteem voor gas ligt niet voor de hand. Het toezicht van SodM beperkt zich tot veiligheid van gas. De organisatie van SodM is er niet op ingericht om ook toezicht te houden op bijv. de kwaliteit van de dienstverlening. De verwijzing naar artikel 57 is geschrapt.
GTS	01	G-wet	Experimenten over tariefreguleringsystematiek alleen op decentraal niveau toestaan (1i).	Hiernaast wordt de mogelijkheid gecreëerd om bij wijze van experiment nieuwe tariefreguleringsystematieken te testen. GTS acht het als zeer wenselijk om voor bepaalde projecten (bijv. hergebruik van atransportleidingen voor transport van waterstof of warmte) afwijkende tarieven te mogen hanteren. Maar het lijkt GTS dan ook wenselijk dat dergelijke experimenten zich beperken tot projecten en niet de tariefreguleringsystematiek van de landelijke netbeheerder betreffen. Dat zou met oog op een stabiele reguleringskader niet wenselijk zijn.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De experimenteer-amvb zal aangepast moeten worden. Daarin kunnen voorwaarden voor experimenten worden opgenomen. Dit soort voorwaarden kunnen daarin opgenomen worden.
VEMW	01	G-wet	1i '- Weer opnemen van experimenteermogelijkheden voor WKK. - Experimenten door en op initiatief van netbeheerders en netwerkbedrijf enkel en alleen na goedkeuring van toezichthouder. - Experimenten met marktmodellen en tariefreguleringsystematieken enkel en alleen na goedkeuring toezichthouder. - Er dient een deugdelijke overgangsregeling opgenomen te worden waarin de voorwaarden voor beëindiging van het experiment zijn opgenomen.		Wetsvoorstel is niet aangepast. In de nieuw te maken experimenteer-amvb worden de voorwaarden waaronder experimenten mogen worden uitgevoerd opgenomen. Deze aspecten komen dan ook daar aan de orde.
GTS	01	G-wet	(huidige) artikel 1i lid 3 laten vervallen	Door het toevoegen van artikel li lid 2 houden nu zowel artikel li lid 2 als lid 3 een grondslag in voor een algemene maatregel van bestuur. Naast het invoegen van artikel li lid 2 wordt voorgesteld leden 4 en 5 te vernummeren, terwijl lid 3 niet komt te vervallen. Ogenscheinlijk is het de bedoeling om (huidige) artikel li lid 3 van de Gaswet te laten vervallen en is dit abusievelijk niet opgenomen in het wetsvoorstel.	Wetsvoorstel is aangepast. In het wetsvoorstel worden het eerste en tweede lid volledig vervangen. Het derde lid is abusievelijk niet komen te vervallen. Dit is aangepast.

GTS	02	G-wet	GTS stelt voor om in artikel 2, lid 10 van de Gaswet na "of achtste lid, 2b, eerste lid, of 5, eerste lid" in te voegen "en geen ontheffing krachtens artikel 2a, zevende lid is verleend of aangevraagd".	Hoe omgaan met gesloten distributiesystemen die nog niet ontheven zijn. Als eigenaars van een gesloten distributiesysteem zich als netbeheerder moeten gedragen, betekent dat dat GTS deze moet behandelen als ware het gesloten distributiesysteem een netbeheerder (bijvoorbeeld deelnemen aan het elektronisch berichtenverkeer). Hiervoor moeten deze beheerders, al dan niet voor een overgangperiode, opgenomen worden in de IT-systemen van GTS en de overige netbeheerders om dit mogelijk te maken.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit is iets waar ACM in de handhaving rekening mee houdt. In de toelichting is verduidelijkt hoe de ACM daarmee om zal gaan.
VEMW	02	G-wet	Art. 2, lid 10. Het onverkort en ongeclausuleerd opleggen van alle bepalingen is onwerkbaar. Graag verwijzen naar de bepalingen in artikel 2a lid 6.		Wetsvoorstel is niet aangepast. EZ gaat uit van hoofdregel dat er een netbeheerder is aangewezen of men een ontheffing heeft. In de gevallen waarin het nog niet het geval is biedt dit de mogelijkheid voor ACM om in te grijpen bij incidenten of klachten. Door dit verder in te perken ontnemen je ACM de mogelijkheden om in alle gevallen op te treden.
GTS	02	G-wet	Landelijk hoogspanningsnet vervangen door "landelijk gastransportnet" (2a).		Wetsvoorstel is aangepast.
NBNL	02	G-wet	Wetstechnische opmerkingen (2a).	In artikel 2a, lid 1 staat abusievelijk een verwijzing naar het landelijk hoogspanningsnet.	Wetsvoorstel is aangepast.
NBNL	02	G-wet	Wetstechnische opmerkingen (2a).	In lid 1, sub a moet 'systeem' vervangen worden door 'gastransportnet'.	Wetsvoorstel is aangepast.
GTS	02	G-wet	2a	Op basis van artikel 2a, eerste lid, onder c van de Gaswet is organisatorische of technische binding voldoende om als een gesloten distributiesysteem in aanmerking te komen. GTS vraagt zich af hoe dit zich verhoudt met de definitie van gastransportnet, waarin sprake is van "met elkaar verbonden leidingen of hulpmiddelen" en in welke mate er bij een gesloten distributiesysteem sprake moet zijn van verbondenheid.	Wetsvoorstel is aangepast. De term bindingen is aangepast. Daarnaast is in de toelichting verduidelijkt wat hieronder wordt verstaan.
VEMW	02	G-wet	Graag een duidelijke toelichting wat beoogd wordt met het nieuwe lid 1 onderdeel d en g (art. 2a).		Wetsvoorstel is aangepast. In de toelichting is verduidelijkt wat met deze artikelen beoogd wordt.
NBNL	08	G-wet	Toezicht kwaliteitsborgingssysteem.	Artikel 8: Zoals al eerder gesteld zijn wij van mening dat het kwaliteitsborgingssysteem volledig onder toezicht van het Ministerie van Economische Zaken, oftewel Staatstoezicht op de Mijnen moet vallen (zie hiervoor onze opmerking bij artikel 1a, eerste lid, artikel 1b, artikel 1c, artikel 57 en 60ac). Op deze wijze wordt de integrale kwaliteit het best geborgd.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het volledig onder toezicht van SodM laten vallen van het kwaliteitsborgingssysteem voor gas ligt niet voor de hand. Het toezicht van SodM beperkt zich tot veiligheid van gas. De organisatie van SodM is er niet op ingericht om ook toezicht te houden op bijv. de kwaliteit van de dienstverlening.

NBNL	08	G-wet	Nieuwe bevoegdheden ACM.	Artikel 8, leden 3c t/m e: Ten opzichte van het wetsvoorstel STROOM zijn nieuwe bepalingen artikel 8, leden 3c t/m 3e opgenomen. Het is onduidelijk waarom deze zijn toegevoegd. Zo lijkt ACM extra bevoegdheden te krijgen om informatie op te vragen, maar ACM heeft nu al de mogelijkheid de nodige informatie te verkrijgen, bijvoorbeeld op grond van artikel 1b, 60ac en/of 60ad.	Het wetsvoorstel is niet aangepast. Onderdeel c: In STROOM was dit ook mogelijk doordat er een algemene verplichting was opgenomen om op verzoek informatie aan ACM te verstrekken. Dit kan niet op basis van artikel 1b, 60ac en/of 60ad (betreft bindende gedragslijn, last onder dwangsom of een bestuurlijke boete geen informatie plicht). Onderdeel d: Hier waren in de concept-amvb voor STROOM regels over opgenomen. De wet biedt hier nu een duidelijke grondslag voor. Onderdeel e: De evaluatie was bij STROOM in lagere regelgeving ook geregeld. De wet biedt hier nu een duidelijke grondslag voor.
GTS	08	G-wet	08, lid 3c t/m 3e	Ten opzichte van het wetsvoorstel STROOM zijn nieuwe bepalingen artikel 8, leden 3c t/m 3e opgenomen. Het is onduidelijk waarom ze zijn toegevoegd. Zo lijkt ACM extra bevoegdheden te krijgen om informatie op te vragen, maar ACM heeft nu al de mogelijkheid de nodige informatie op te vragen, bijvoorbeeld op grond van artikel 1b, 60ac en/of 60ad.	Het wetsvoorstel is niet aangepast. Onderdeel c: In STROOM was dit ook mogelijk doordat er een algemene verplichting was opgenomen om op verzoek informatie aan ACM te verstrekken. Dit kan niet op basis van artikel 1b, 60ac en/of 60ad (betreft bindende gedragslijn, last onder dwangsom of een bestuurlijke boete geen informatie plicht). Onderdeel d: Hier waren in de concept-amvb voor STROOM regels over opgenomen. De wet biedt hier nu een duidelijke grondslag voor. Onderdeel e: De evaluatie was bij STROOM in lagere regelgeving ook geregeld. De wet biedt hier nu een duidelijke grondslag voor. Lid e: De evaluatie was bij STROOM in lagere regelgeving ook geregeld. Om dit beter op elkaar aan te laten sluiten is er nu een haakje in de wet toegevoegd.
GTS	10	G-wet	Opnemen dat GTS aanvullende voorwaarden kan stellen aan het voldoen aan het verzoek om een aansluiting aan te leggen, te wijzigen of uit te breiden, teneinde niet efficiënte of niet doelmatige aansluitingen te vermijden.	Een ieder kan GTS op basis van het wetsvoorstel verzoeken om een aansluiting aan te leggen en de wet bevat geen mogelijkheden voor GTS om een dergelijk verzoek af te wijzen of er nadere voorwaarden aan te verbinden. Dit kan er toe leiden dat netgebruikers een tweede aansluiting vragen of een aansluiting waarvan het onzeker is dat de netgebruiker er ook daadwerkelijk gebruik van zal maken.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De wet biedt voldoende ruimte om voorwaarden aan aansluitingen te stellen. Het is op basis van de reactie in de consultatie niet duidelijk onder welke voorwaarden dit dan zou moeten mogen. Bovendien biedt de Europese richtlijn hier ook weinig ruimte voor.
NBNL	10	G-wet	Inwerkingtreding netverliezen op het gassysteem	Voor wat betreft onderdeel 1 vragen we in het bijzonder aandacht voor de inwerkingtreding van de inkoop van de netverliezen gas in relatie tot de regulering/Methodebesluiten. Er moet een rechtsgrond zijn om de kosten van deze inkoop in de regulering mee te kunnen nemen. Daarnaast kan inwerkingtreding alleen op 1 januari van enig jaar plaatsvinden met een overgangperiode van tenminste 6 maanden. Ergo kunnen de netbeheerders voor het eerst per 1 januari 2018 verplicht worden gas in te kopen voor de netverliezen gas (indien en voor zover de wet volgend jaar vóór 1 juli wordt aangenomen).	Wetsvoorstel is aangepast. In de consultatieversie zat nog geen overgangsrecht. Er zijn bepalingen toegevoegd in het hoofdstuk mbt tariefregulering.

VEMW	10	G-wet	Er moet een prikkel komen voor de netbeheerders om de gasnetverliezen terug te dringen. Hoe gaat de minister de beoogde prikkel realiseren?	Wanneer netbeheerders zonder meer de kosten van de gasnetverliezen in hun tarieven mogen opnemen is er van een prikkel geen sprake.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De ACM houdt hiermee rekening in haar besluiten doordat zij rekenen met de efficiënte kosten.
GTS	10	G-wet	In de MvT een uitgebreidere toelichting op deze nieuwe wettelijke taak van de netbeheerders opnemen (10, lid 1, onder e).	Het inkopen van netverliezen wordt opgenomen in artikel 10, eerste lid, onder e van de Gaswet en wordt hierdoor een wettelijke taak van de netbeheerder. Onduidelijk is wat de taak precies omvat en ook hoe inkoopkosten in de financiële regulering verwerkt worden.	Wetsvoorstel is aangepast. Er is een bepaling toegevoegd, waardoor duidelijker is hoe deze inkoopkosten in de tariefregulering kunnen worden verwerkt.
GTS	10	G-wet	Aanpassing artikel 10 lid 6 onder b en vervallen artikel 10a lid 1 onder d.	In wetsvoorstel minimale aanpassing in artikel 10 lid 6 onder b, dat onduidelijkheden blijven bestaan en afbreuk lijkt te worden gedaan aan het principe om onderwerpen beleidsneutraal ten opzichte van STROOM over te nemen. Bepalingen uit artikel 5.9 vijfde en zesde lid van STROOM in artikel 10 zesde lid Gaswet onderbrengen. De wettelijke aansluitaak omvat daarmee aanleg, beheer, onderhoud, wijzigen of verwijderen van een aansluiting. Hiermee kan het onderscheid tussen oude en nieuwe aansluitingen (aangelegd voor of na 1 april 2011) vervallen, zodat artikel 10a lid 1 onder d kan komen te vervallen.	Het wetsvoorstel is aangepast.
GTS	10	G-wet	Overgangsbepaling voor dit artikel (10, lid 6, onder b).	Overgangsbepaling zodat helder is hoe GTS dient om te gaan met bestaande aansluitpunten (aangelegd na 1 april 2011) en aansluitpunten in aanleg (dan wel thans ingediende verzoeken daartoe), dat wil zeggen aansluitpunten aangelegd uiterlijk tot het moment van in werking treden van het wetsvoorstel.	Wetsvoorstel is aangepast. Overgangsbepalingen zijn alsnog toegevoegd. Die stonden nog niet in de consultatieversie van het wetsvoorstel.
GTS	10	G-wet		Het aanleggen van aansluitingen is door de voorgestelde wijziging in het wetsvoorstel niet meer exclusief voorbehouden aan de netbeheerders. In de MvT ontbreekt een toelichting op de beoogde wijziging in de Gaswet. Tot nu toe is het altijd de bedoeling geweest om aansluitingen exclusief door netbeheerders aan te laten leggen, om veiligheidsredenen. Ook het verbod in artikel 10Ee van de Gaswet omvat een uitzondering voor het aanleggen van aansluitingen voor een organisatorische eenheid. Niet duidelijk is ook, wat een organisatorische eenheid is. Het artikel 1, tweede lid (waar artikel 10Ee, onder a naar verwijst) bepaalt hier niets over.	Het wetsvoorstel is aangepast. Onderdelen a en b hebben geen betrekking op de Gaswet en zijn geschrapt.
GTS	12	G-wet	Opnemen van een "kan"-bepaling voor de codes.	Inhoud van de codes niet meer voorschrijven (net zoals in STROOM), maar overlaten aan de betrokken partijen. De genoemde onderwerpen kunnen dan worden geregeld in de codes, in plaats van dat ze daar moeten worden geregeld. Dit kan op korte termijn meer ruimte geven in het totstandkomings- en wijzigingsproces van de codes. Bovendien kan deze wijziging eenvoudig in de huidige Gaswet worden ingepast door het aanpassen van de aanhef van artikelen 12a en 12b. Bij deze wijziging past ook het vervallen van artikel 12 en daarmee van de Regeling tariefstructuren en voorwaarden gas. Deze zou ook onder STROOM niet meer terugkomen.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Codes zijn geen onderwerp van dit wetsvoorstel. Het is beter om codes integraal aan te passen ipv nu een kleine wijziging door te voeren.

GTS	37	G-wet	Uitzondering opnemen voor netbeheerder van landelijk gastransportnet mbt beschikbaar maken van doeltreffende informatie voor een efficiënte werking van de markt.	De MvT suggereert op pagina 12 (1e alinea) een aanpassing van artikel 37, eerste lid van de Gaswet naar aanleiding van een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 25 maart 2015 om te verduidelijken dat netbeheerder vertrouwelijke gegevens niet passief mogen delen. Op basis van de toelichting in de MvT zou de netbeheerder door middel van dit wetsvoorstel verplicht worden om informatie die "nuttig is voor bedrijven" openbaar te maken. De aan de MvT ten grondslag liggende wijziging ontbreekt in het voorstel tot wijziging van de Gaswet. Hoe verhoudt het beschikbaar maken van doeltreffende informatie door de netbeheerder voor een efficiënte werking van de markt zich tot de Verordeningen 715/2009 en 1227/2011. Op basis van beide verordeningen is de netbeheerder van het landelijk gastransportnet reeds verplicht omvangrijke informatie aan de markt beschikbaar te stellen. Hierbij is door de Europese wetgever al een keuze gemaakt, welke informatie voor de efficiënte werking van de markt nodig is. Overige informatie kan worden beschouwd als commercieel gevoelige informatie.	Wetsvoorstel is aangepast. In het voorstel voor de gaswet is een soortgelijk artikel opgenomen.
GTS	51	G-wet	De bevoegdheidsgrondslag voor de Ministeriele Regeling in artikel 51 lid 2 zodanig aanpassen, dat in deze regeling de aansprakelijkheid voor de gevolgen van het uitvoeren van het calamiteitenplan wordt omschreven.		<p>Wetsvoorstel is niet aangepast. aansprakelijkheid kan niet via de Gaswet worden beperkt. In voorkomend geval zal het de rechter zijn die de aansprakelijkheid vaststelt. Voor aansprakelijkheid van de netbeheerder zijn de omstandigheden van het geval bepalend, maar aansprakelijkheid ligt niet voor de hand:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De netbeheerder handelt als zorgvuldig beheerder conform zijn wettelijke taak. - De netbeheerder heeft de zorg voor een veilig en betrouwbaar net, dat kan voldoen aan een redelijke vraag. De netbeheerder zorgt dus voor goed en veilig transport van het beschikbare gas. - De levering van gas is geen resultaatsverplichting. Ervan uitgaande dat het tekort niet wordt veroorzaakt door een gebrekkig net, ligt de oorzaak voor het tekort buiten de macht van de netbeheerder. - Beheerders handelen volgens wettelijke bevoegdheid (rechtvaardigingsgrond): zij schakelen bij feitelijk tekort af volgens wettelijk voorgeschreven calamiteitenplan dat door de Minister is goedgekeurd. - Hierbij wordt de wettelijke afschakelvolgorde gehanteerd. <p>Apart regelen van aansprakelijkheid in de Gaswet raden wij dan ook af.</p> <p>In het algemeen zijn wij van mening dat het ingezette traject met de Netbeheerders voor het komen tot afschakelplannen voor Gas loopt en een eigen dynamiek kent in het kader van "samen in beleid". De gevraagde toevoegingen verstoren dit proces en zullen eerder vertragend werken dan een positieve bijdrage leveren.</p>

GTS	82	G-wet	artikel 82, lid 3 van de Gaswet aanpassen en artikel 39f vervangen door artikel 7b van de Gaswet of een overgangsbepaling opnemen waardoor het methodebesluit tijdens de lopende reguleringsperiode wordt aangepast en het budget voor reguliere uitbreidingsinvesteringen opnieuw wordt vastgesteld.	De grondslag (artikel 39f van de Gaswet) voor de Regeling melding aanleg- of uitbreidingsinvesteringen (hierna: MR melding) komt te vervallen. Op basis van artikel 82, lid 3 van de Gaswet was het mogelijk om nieuwe investeringen of uitbreidingsinvesteringen (op basis van artikel 39f van de Gaswet en de MR melding) tussentijds te verwerken in de tarieven van GTS.	Wetsvoorstel is aangepast.
VEMW	01c	G-wet	Toelichting geven op de nut en noodzaak om SodM toezicht te laten houden op de kwaliteit van gasnetten teneinde ongevallen, voorvallen en schade te voorkomen.		Wetsvoorstel is aangepast. De toelichting is op dit punt verduidelijkt.
GTS	07a	G-wet	Artikel verwijderen.	Is in strijd met artikel 10Aa, lid 1 van het wetsvoorstel.	Het wetsvoorstel is aangepast.
NBNL	07b	G-wet	Wetstechnische opmerkingen	In lid 2, sub b moet 'landelijk hoogspanningsnet' gewijzigd worden in: 'landelijk gastransportnet	Wetsvoorstel is aangepast.
VEMW	07b	G-wet	7b, lid 1. - Periodiek' is te onduidelijk. Daarom graag vervangen door 'jaarlijks'. - Alleen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen benoemen is onvoldoende. Niet alleen opnemen van uitbreidings- en vervangingsinvesteringen maar bijvoorbeeld ook alle grote investeringen die te maken hebben met capaciteitsknelpunten en kwaliteitsprobleem. Daarom graag opnemen na 'onderbouwd.': 'alsmede voorziene capaciteitsknelpunten en problemen met kwaliteit en de investeringen in dit kader'.		Wetsvoorstel is niet aangepast. - In de uitvoeringsregelgeving wordt bepaald hoe vaak het investeringsplan moet worden ingediend. Voorzien is, om in lijn met het huidige KCD, dit tweejaarlijks te verplichten. - Onder uitbreidings- en vervangingsinvesteringen worden de investeringen verstaan die nodig zijn voor het beheer en de ontwikkeling in het net. Dus o.a. investeringen die samenhangen met het oplossen van capaciteits- en kwaliteitsknelpunten.
VEMW	07b	G-wet	Toevoegen dat de netbeheerder de investeringsplannen ter consultatie 'aan belanghebbenden' voor moet leggen (lid 2).		Wetsvoorstel is niet aangepast. Het betreft een consultatie waarop iedereen kan reageren. Ook niet direct belanghebbenden.
VEMW	07b	G-wet	7b, lid 3 - De ACM moet nagaan of de investeringen ook daadwerkelijk noodzakelijk zijn. Daarom graag toevoegen na 'kunnen komen': 'en of de voorgenomen investeringen noodzakelijk zijn'. - Opnemen expliciete goedkeuringsbevoegdheid ACM voor investeringsplannen.		Wetsvoorstel is niet aangepast. - In de lagere regelgeving worden de criteria waarop ACM toetst conform STROOM uitgewerkt. -Dit is afdoende geregeld door het geven van een bindende aanwijzing door ACM. De netbeheerder kan pas het investeringsplan vaststellen wanneer hij de resultaten uit de toets in acht heeft genomen.

VEMW	07b	G-wet	7b, lid 4 De ACM zou de minister ACM in dit kader om een advies kunnen vragen ter ondersteuning van het besluit dat de ACM moet nemen conform lid 3.		Wetsvoorstel is niet aangepast. De toets van de MEZ is veel algemener dan die van de ACM. Daarbij toetst de MEZ alleen de investeringsplannen van de landelijke netbeheerders. En dan op of er voldoende rekenschap is gegeven van ontwikkelingen in de energiemarkt. Bij de toets van de landelijke netbeheerders is het evenwel de bedoeling dat ACM en de MEZ hierover afstemmen, zodat de netbeheerder geen tegenstrijdige aanwijzingen krijgt.
GTS	10Aa	G-wet	Aan wettelijke taken toevoegen: op verzoek van een derde leidingen verleggen, gas verwarmen, samenwerken ten behoeve van gasverwarming.	Als de netbeheerder beperkt wordt tot zijn wettelijke taken, moeten die taken op zijn minst uitputtend beschreven zijn in de wet.	Het wetsvoorstel is niet aangepast. Deze taken vallen nu ook al onder de wettelijke taken. Geen aanleiding om dit verder uit te schrijven. Uitputtend beschrijven van taken is niet nodig.
GTS	10Aa	G-wet	- Om in artikel 10Aa "op grond van deze wet" te vervangen door "krachtens deze wet". - Om in artikel 10Aa na "toegekende taken" op te nemen "of taken die op grond van deze wet aan hem zijn gemandateerd".	Bepaling laat in het midden of de netbeheerder taken die door middel van een besluit van de minister, een ministeriële regeling of de codes aan de netbeheerder zijn opgedragen nu wel of niet zou mogen uitvoeren.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Met de huidige formulering wordt hetzelfde bereikt. Suggestie voldoet niet aan de eisen die aan wetgevingskwaliteit worden gesteld.
GTS	10Aa	G-wet	Aanpassen implementatietermijn	Bij niet afzien van opnemen artikel 10Aa: in STROOM was een implementatietermijn van één jaar na inwerkingtreden van desbetreffend artikel in het wetsvoorstel voorzien (artikel 12.22), om de bedrijfsvoering in lijn te brengen met het wetsvoorstel. Het voorliggende wetsvoorstel bevat geen implementatietermijn. GTS pleit voor een implementatietermijn van minimaal twee jaar, omdat bestaande contracten met marktpartijen moeten worden opgebroken en GTS daar prudent mee wil omgaan.	Wetsvoorstel is aangepast. Er is een implementatietermijn toegevoegd. Termijn van STROOM aangehouden (1 jaar), omdat de verwachting is dat dit voldoende tijd is om dit onderdeel te implementeren.
GTS	10Aa	G-wet	Uitbesteden aan andere netbeheerder: Om lid 2 van artikel 4.11 van het wetsvoorstel STROOM op te nemen toe te voegen aan artikel 10Aa.	De bepaling impliceert nu dat de netbeheerder alleen zijn eigen wettelijke taken mag verrichten, en geen werkzaamheden mag verrichten voor andere netbeheerders. Toevoegen: In afwijking van het eerste lid mag een netbeheerder in opdracht van een andere netbeheerder de wettelijke taken van die netbeheerder uitvoeren.	Wetsvoorstel is aangepast. De consultatieversie sloot werkzaamheden die netbeheerders samen of voor elkaar uitvoeren ook niet uit. Wetsvoorstel is evenwel voor de duidelijkheid aangepast.
GTS	10Aa	G-wet	Een verplichting opnemen voor netbeheerders, om waar mogelijk samen te werken ten behoeve van een efficiëntere uitvoering van de wettelijke taken.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Dat zou in afwijking zijn van STROOM. Op basis van art. 12b lid 1 onderdeel e maakt samenwerking tussen netbeheerders verplicht onderdeel uit van de codes.

GTS	10Aa	G-wet	Beperking van de activiteiten van netbeheerders tot hun wettelijke taken uit het wetsvoorstel verwijderen.	-De rolafbakening leidt tot minder flexibiliteit in samenwerking tussen netbeheerders, netwerkbedrijven en overige marktpartijen. -Is onduidelijk of en in welke mate netbeheerders in de toekomst werkzaamheden aan elkaar mogen uitbesteden of mogen samenwerken. -Wet kent geen wettelijke taak voor netbeheerder om mee te werken aan duurzame toekomst en energietransitie, daardoor lastig zinvolle bijdrage te leveren aan energietransitie. -Voor netbeheerder onmogelijk om diensten voor derden te verrichten.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Helder is dat onduidelijkheid in afbakening van rollen en verantwoordelijkheden tussen verschillende partijen ontwikkelingen lam legt. Om die reden biedt het wetsvoorstel een helder onderscheid tussen netbeheer (alleen wettelijke taken), netwerkbedrijf (commerciële aan energie-infrastructuur gerelateerde activiteiten) en marktpartijen (commerciële activiteiten). Dit biedt een basis voor partijen om samen te werken in het belang van een CO2-arme energievoorziening die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is. Daarbij is verder zo nauw mogelijk aangesloten bij hetgeen het wetsvoorstel STROOM regelde, omdat daarover destijds tussen alle partijen overeenstemming over was.
VEMW	10Aa	G-wet	Duidelijkere afbakening noodzakelijk. Netbeheerder voert alleen wettelijke taken uit. Daarom moet de zinsnede 'die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van' verwijderd worden (lid 1).		Niet aangepast. In lid 1 is "noodzakelijk " om taalkundige redenen niet geschrapt maar vervangen door "nodig". ACM kan vervolgens toetsen op dit artikel (bijv. kijken naar nut en noodzaak). Een verdere afbakening is niet nodig.
GTS	10b	G-wet	Netbeheerders nauw betrekken bij het opstellen van de Algemene Maatregel van Bestuur.	Betreft uitvoeren van tijdelijke taken.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De AMvB zal ook weer geconsulteerd worden. Deze zal in lijn met STROOM zijn.
VEMW	10b	G-wet	Een rol voor de ACM inzake het toekennen van tijdelijke taken is (lid 1). noodzakelijk. De ACM zou eerst moeten toetsen of is voldaan aan de drie voorwaarden in dit artikel.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Taken worden in AMvB opgeschreven en behoren daarmee tot wettelijke taken. Vervolgens houdt ACM hier toezicht op. Verder geen rol voor ACM om te toetsen of MEZ wel goede taken opneemt in AMvB.
NBNL	10c	G-wet	Gelijk aantal handelingen en activiteiten met E-wet.	Wij dringen erop aan in de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998 hetzelfde overzicht toegestane handelingen en activiteiten te hanteren.	Wetsvoorstel is niet aangepast. De artikelen in beide wetten zijn gelijk.
VEMW	10c	G-wet	Graag opnemen (en duidelijk toelichten) dat zowel directe als indirecte bevoordeling niet is toegestaan (lid 1).		Wetsvoorstel is niet aangepast. Het is niet nodig om dit te verduidelijken; dat zal naar verwachting eerder verwarring dan duidelijkheid opleveren.

VEMW	10d	G-wet	Het moet volledig duidelijk zijn dat de taken van het netwerkbedrijf limitatief beperkt zijn tot het beheer van netten. Daarom moet “in hoofdzaak” worden vervangen door “uitsluitend” en “betrekking hebben op” vervangen door “bestaande uit” (lid 1).		Wetsvoorstel is niet aangepast. Wetsvoorstel is conform STROOM. Wel zijn de taken van het netwerkbedrijf beperkt tot infrastructurele activiteiten. Voorgestelde wijziging is niet overgenomen. Het wetsvoorstel biedt ook juist ruimte voor tijdelijke taken en experimenten. Dat zou niet stroken met de voorgestelde suggesties, omdat dan de ruimte onnodig beperkt wordt.
VEMW	10d	G-wet	10d, lid 2	<ul style="list-style-type: none"> - Het aanleggen, onderhouden en het ter beschikking stellen van installaties door netwerkbedrijven heeft niets te maken met het beheer van netten. Het net houdt op waar de installatie van de afnemer begint. Onderdeel b maakt het mogelijk dat netwerkbedrijven achter het overdrachtspunt kabels, leidingen en hulpmiddelen kunnen aanleggen en beheren. De term installaties is veel te breed en kan bijvoorbeeld verbruiks- of productie-installaties omvatten. Dat is zeer ongewenst. Daarom moet onderdeel d geschrapt worden. - Alleen de landelijke netbeheerder toestaan activiteiten uit te voeren met betrekking tot sub f en g. Een rol voor regionale netbeheerders is niet gewenst. 	<p>Wetsvoorstel is aangepast.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Installatie is in de toelichting verder uitgewerkt conform STROOM. - Wetsvoorstel is aangepast.
VEMW	10d	G-wet	10d, lid 4 - Het is niet gewenst om netwerkbedrijven tijdelijk taken toe te kennen; dit kan leiden tot onzekerheid bij marktpartijen, marktverstoring en vertraging van de energietransitie. - Als hier toch voor wordt gekozen dan enkel na goedkeuring van toezichthouder.		Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit is conform STROOM. Bovendien biedt het wetsvoorstel ook juist ruimte voor tijdelijke taken en experimenten. Dat zou niet stroken met de voorgestelde suggesties, omdat dan de ruimte onnodig beperkt wordt.
Gasunie	10d	G-wet	Verwijderen van de termijn van vijf jaar.	De introductie van aanvullende beperkingen ten aanzien van de mogelijkheden voor de groepsmaatschappij om een rol te spelen in het versnellen van de energietransitie, zoals de introductie van een termijn van vijf jaar, is onwenselijk. Betreft ook nieuw beleid ten opzicht van STROOM.	Wetsvoorstel is aangepast. Dit was gewijzigd ten opzichte van STROOM, omdat het juridisch onwenselijk is om zowel op wetsniveau te regelen wat de uitzonderingen zijn als een blanco delegatiegrondslag te hebben om die taken bij AMvB aan te vullen. Nu is geregeld dat de taken in principe uit de wet volgen. Bij AMvB kunnen daar tijdelijk taken aan worden toegevoegd. De termijn van een dergelijke taak kan echter verschillen. Daarom dient in de amvb te worden vastgelegd voor welke termijn deze termijn moet worden vastgelegd. Daar kan dan ook rekening worden gehouden met investeringen die voor de taak moeten worden gedaan. Na die tijd moet het ofwel worden opgenomen in de wet, of wordt besloten dat die taak niet meer uitgevoerd mag worden. De termijn van 5 jaar is dus uit het wetsvoorstel gehaald en dient de termijn nu bij amvb te worden vastgelegd.

Gasunie	10d	G-wet	Artikel als volgt wijzigen: "Artikel 10d(5): Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop wordt besloten of voortzetting van een handeling of activiteit als bedoeld in vierde lid, wenselijk is."	Er lijkt een relevante en beleidsmatige afwijking ten opzichte van het wetsvoorstel STROOM die impliceert dat op enig moment bij AMvB zou kunnen worden besloten dat activiteiten met betrekking tot LNG, gasopslag en gasinfrastructuur niet langer door de aan de landelijk netbeheerder verbonden groepsmaatschappij mogen worden verricht. Dit zou zorgen voor een significante onzekerheid over de continuïteit van de bestaande en toekomstige activiteiten van Gasunie. Investerings in infrastructuur voor LNG en gasopslag worden gekenmerkt door een relatief lange terugverdiensijd en vergen daarom een lange-termijn commitment van de betrokken partijen. De mogelijkheid dat het verrichten van deze activiteiten door Gasunie bij AMvB niet langer is toegestaan, kan een negatieve impact hebben op de ontwikkeling van huidige en toekomstige activiteiten op het gebied van LNG en gasopslag in Nederland. Wij veronderstellen dat dit niet beoogd is met artikel 10d(5), maar dat een AMvB met daarin regels over de wijze waarop wordt besloten of de voortzetting van handelingen of activiteiten wenselijk is enkel ziet op eerder bij AMvB aangewezen handelingen of activiteiten.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Een tijdelijke taak is per definitie tijdelijk. Na beoordeling kan de taak omgezet worden in een vaste wettelijke taak. Bij toekennen van de tijdelijk taak moet dit in de overweging worden meegenomen. Wel is de termijn van 5 jaar uit het wetsvoorstel gehaald en dient de termijn nu bij amvb te worden vastgelegd.
NBNL	10e	G-wet	Wetstechnische opmerkingen	Sub a. en b. gelden niet in het geval van gas	Wetsvoorstel is aangepast. Onderdelen a en b zijn geschrapt.
NBNL	10e	G-wet	Wetstechnische opmerkingen	Sub a: artikel 1 lid 2 van de Elektriciteitswet 1998 komt niet in de Gaswet voor.	Wetsvoorstel is aangepast. Onderdelen a en b zijn geschrapt.
NBNL	10e	G-wet	Wetstechnische opmerkingen	Sub b: artikel 16 lid sub p. van de Elektriciteitswet 1998 (desgevraagd een meter ter beschikking stellen aan grootverbruikers) komt niet in de Gaswet voor.	Wetsvoorstel is aangepast. Onderdelen a en b zijn geschrapt.
NVDE	10Ee	G-wet	Artikel 5.3 van STROOM aan het wetsvoorstel toevoegen.	Eén van de grote opgaven van de komende jaren is om versneld te komen tot de inzet van duurzame warmte-alternatieven, zoals bijvoorbeeld duurzame collectieve warmtevoorziening, technieken voor lage temperatuurverwarming of verzwaring van het elektriciteitsnet. Dat betekent dat de inzet van aardgas in de gebouwde omgeving wordt afgebouwd	Wetsvoorstel is niet aangepast. Dit is voldoende geregeld via art. 39 Gaswet en het Besluit aanleg energie-infrastructuur.

GTS	10Ee	G-wet	Uitbesteden aan derden: bepaling uit artikel 4.15, onder a uit STROOM, waarin een uitzondering is opgenomen op het verbod om wettelijke taken van de netbeheerder uit te voeren voor partijen aan wie een netbeheerder zijn wettelijke taken heeft uitbesteed.	Uit artikel 10Aa, tweede en derde lid, van de Gaswet blijkt dat het mogelijk is voor een netbeheerder om werkzaamheden uit te besteden. De vraag is hoe dit zich verhoudt tot artikel 10Ee, dat bepaalt dat het een ander dan de netbeheerder is verboden, om de wettelijke taken van de netbeheerder uit te voeren. Met artikel 10Ee van de Gaswet zal zijn bedoeld dat een ander dan de netbeheerder de wettelijke taken van de netbeheerder niet zelfstandig mag uitvoeren, maar wel in opdracht van de netbeheerder.	Wetsvoorstel is aangepast. De consultatieversie sloot werkzaamheden die netbeheerders samen of voor elkaar uitvoeren ook niet uit. Wetsvoorstel is evenwel voor de duidelijkheid aangepast.
GTS	10Ee	G-wet	Uitbesteden aan netwerkbedrijf: ook duidelijk in de MvT op te nemen dat netbeheerders ook aan netwerkbedrijven werkzaamheden ter uitvoering van de wettelijke taken mogen blijven uitbesteden.	In de toelichting op de wijziging met betrekking tot artikel 10Ee wordt verwezen naar de toelichting op een gelijklopende bepaling in de Elektriciteitswet, waarin is opgenomen (pagina 15 onderaan) dat netwerkbedrijven geen wettelijke taken mogen uitvoeren die zijn voorbehouden aan de netbeheerder. Dit lijkt te impliceren dat het uitbesteden van werkzaamheden ter uitvoering van de wettelijke taken van de netbeheerder aan netwerkbedrijven niet meer mogelijk zou zijn.	Wetsvoorstel is aangepast. Uitbesteden is op grond van het wetsvoorstel toegestaan, zolang dit niet wordt gedaan aan een onderneming waar een leverancier deel van uitmaakt. De toelichting is aangepast.
GTS	10Ee	G-wet	a. Opnemen van de wettelijke taak voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om meetinrichting voor afnemers aangesloten op zijn net, niet zijnde afnemers met een kleine aansluiting zoals bedoeld in artikel 43 van de Gaswet, ter beschikking te stellen en te beheren. b. (met oog op opmerkingen onder artikel 10, lid 7) opnemen van een definitie voor organisatorische eenheid en aanpassen van de verwijzing.	Het ter beschikking stellen en beheren van een meetinrichting voor afnemers, niet zijnde afnemers met een kleine aansluiting, onder de Gaswet is geen wettelijke taak van de netbeheerders is. De uitzondering op het verbod om wettelijke taken uit te voeren die is opgenomen in artikel 10Ee, onder b lijkt te impliceren, dat het de bedoeling was een dergelijke taak op te nemen in de Gaswet.	Wetsvoorstel is aangepast. Onderdelen a en b behoren inderdaad niet tot de taak van de gasnetbeheerder.
GTS	12a	G-wet	Aanpassen als gevolg van de voorgestelde wijzigingen van art. 10, lid 6 (art. 12a, onder c).	Schrappen tekst onder c na "als bedoeld in artikel 10, zesde lid".	Wetsvoorstel is aangepast. Artikel 12a, onderdeel c, is aangepast.

NBNL	85b	G-wet	Wetstechnische opmerkingen.	Art. 85b Gaswet: verwijzing in lid 1, letter d naar landelijk hoogspanningsnet. Dat lijkt hier niet de bedoeling te zijn, want in het betreffende onderdeel in de Elektriciteitswet wordt niet verwezen naar het gastransportnet.	Wetsvoorstel is aangepast
Nuon	85b	G-wet	kruisparticipaties duidelijker omschrijven of GTS in dat geval ook zelf nog een buitenlands net mag beheren.	Nuon plaatst kanttekeningen bij de voorgestelde wijziging van de Gaswet waarmee wordt beoogd dat aandelen van de landelijk netbeheerder gas kunnen berusten bij een buitenlandse partij die belast is met het beheer van een transmissiesysteem (artikel 85b). In de Memorie van Toelichting zou tenminste duidelijk moeten worden gemaakt of GTS in dat geval ook zelf nog een buitenlands net mag beheren (zoals Gasunie Grid Services).	Wetsvoorstel niet aangepast. De mogelijkheid tot het aangaan van kruisparticipaties zorgt voor betere internationale samenwerking. Het heeft geen invloed op vraag of een netbeheerder een buitenlands net mag beheren. Dat staat er los van.
GTS	85b	G-wet	"landelijk hoogspanningsnet" vervangen door "landelijk gastransportnet".	85b, lid 1, onder d	Wetsvoorstel is aangepast.
GTS	Algemeen	G-wet	Verzoek tot op korte termijn afstemming met netbeheerders over invulling grondslag invulling investeringsplan in lagere regelgeving		Wetsvoorstel is niet aangepast. De netbeheerders zullen op de hoogte gehouden worden van de uitwerking van de lagere regelgeving mbt het investeringsplan. Voorzien is dit in lijn van STROOM te doen, wat toen ook met de netbeheerders is besproken.
NBNL		G-wet	Wetstechnische opmerkingen.	In algemene zin merken wij op dat voor de Gaswet 'net' overal vervangen moet worden door: 'gastransportnet'.	Het wetsvoorstel is aangepast
NBNL		G-wet	Netverliezen op het gassysteem.	Dit wetsvoorstel regelt dat de netbeheerders verantwoordelijk worden voor het inkopen van de netverliezen op het gassysteem en dat zij hiervoor de kosten op zich nemen. Deze wetswijziging staat echter haaks op de binnenkort door ACM te nemen methodebesluiten voor de tarieven van de netbeheerders voor de periode tot 2022, waarin hier geen rekening mee is gehouden. Netbeheer Nederland stelt daarom voor dit onderdeel uit het wetsvoorstel te schrappen	Het wetsvoorstel is aangepast.

NBNL		G-wet		Voor wat betreft onderdeel 1 vragen we in het bijzonder aandacht voor de inwerkingtreding van de inkoop van de netverliezen gas in relatie tot de regulering/Methodebesluiten. Er moet een rechtsgrond zijn om de kosten van deze inkoop in de regulering mee te kunnen nemen. Daarnaast kan inwerkingtreding alleen op 1 januari van enig jaar plaatsvinden met een overgangsperiode van tenminste 6 maanden. Ergo kunnen de netbeheerders voor het eerst per 1 januari 2018 verplicht worden gas in te kopen voor de netverliezen gas (indien en voor zover de wet volgend jaar vóór 1 juli wordt aangenomen). Het uitsluitend toevoegen van een nieuwe taak voor de netbeheerder, betekent wettelijk gezien nog niet dat ACM de hiervoor benodigde kostendeckering kan opnemen in de toegestane tariefruimte. De huidige in de wet opgenomen bevoegdheden voor ACM om tussentijdse wijzigingen in de toegestane tariefruimte aan te brengen zijn niet toereikend. Meest eenvoudig lijkt het om het artikel 81 c, lid 2d (en art 41c lid 2d) symmetrisch te maken voor zowel nieuwe taken van de netbeheerder als wegvallende taken CONCEPT (aanzet voor denkriching): d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl de inhoud van deze diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t is gewijzigd, waardoor meer of minder kosten zijn gemaakt door de netbeheerders. Of nieuw lid invoegen: d2. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders vanaf enig jaar t of een gedeelte van jaar t nieuwe diensten levert, waardoor meer kosten worden gemaakt door de netbeheerders dan voorzien. In de uitvoering hiervan zou ACM de vergoeding van de netverliezen kunnen doen op basis van individuele compensatie zoals de	Het wetsvoorstel is aangepast.
Energie NL		G-wet	Vraag.	In het wetsvoorstel wordt met het artikel II Gaswet onderdeel AA artikel 85b mogelijk gemaakt dat aandelen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet direct of indirect kunnen berusten bij een buitenlandse instelling, die belast is met het beheer van een transmissiesysteem. Gasunie Transport Services beheert momenteel zowel haar eigen gasnet als het gasnet van Gasunie Grid Services. Indien aandelen van GTS berusten bij een buitenlandse instelling, mag GTS ook in dat geval het gasnet beheren van GGS?	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het voorstel mbt kruisparticipaties heeft geen betrekking op de vraag of GTS het gasnet van GGS nog mag beheren.
Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk	22a	E-wet	Uitkoopregeling uitbreiden naar de invloedszone rond de hoogspanning.	Naast de verkabelingstrajecten speelt de uitkoop van 2 woningen in Albrandswaard, een twee onder een kap in Barendrecht en één woning in Ridderkerk. Rond de uitkoop is een maatschappelijke discussie gaande over de reikwijdte van de uitkoop waarbij binnen Albrandswaard nadrukkelijk vragen door inwoners worden gesteld naar de mogelijkheden om ook uitgekocht te worden ondank het feit dat zij net naast (0,50 m) de projectie van de leiding gesitueerd zijn. Daarom het verzoek om te bezien of uitkoop uitgebreid kan worden naar de invloedszone rond de hoogspanning.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het wetsvoorstel ziet niet op de uitkoop van huiseigenaren. Hier wordt een aparte regeling voor opgesteld. Uitgangspunt daarbij is dat de uitkoop alleen gaat gelden voor huizen loodrecht onder een hoogspanningsverbinding die niet in aanmerking komt om op grond van artikel 22a, lid 1b door de minister van EZ aangewezen te worden.

NBNL	MvT		Verduidelijken aanbieden van laaddiensten.	Op pagina 5 in de eerste alinea komt onder andere het 'aanbieden van laaddiensten' aan de orde. In de praktijk worden hieronder verschillende zaken verstaan. Daarom kan de betreffende tekst gemakkelijk tot oneigenlijke discussies leiden. Wij bepleiten daarom de betreffende tekst te wijzigen in: 'Concreet ziet de afbakening op activiteiten met betrekking tot aanleg en beheer van kabels en leidingen en hulpmiddelen die daarbij horen, laadinfrastructuur en meetinrichtingen. Hierbij kan gedacht worden aan ruw biogasnetten, warmtenetten, laadpalen voor elektrische voertuigen of infrastructuur voor telecommunicatie. Het produceren of leveren van ruw biogas, warmte of elektriciteit is voorbehouden aan anderen. Daar waar het gaat over productie of levering van ruw biogas of elektriciteit volgt ook uit de onafhankelijkheidseisen....'	Wetsvoorstel is aangepast. In de toelichting is verduidelijkt dat het gaat om een infrastructurele activiteit waar geen principieel bezwaar tegen is, mits een netwerkbedrijf het ook houdt bij het infrastructurele deel.
NBNL	MvT		Uitzondering biogas	Op pagina 5 wordt tevens vermeld dat netwerkbedrijven geen rol mogen spelen bij (onder meer) de productie van biogas. Wij pleiten voor een uitzondering voor zover biogas binnen de netwerkgroep wordt gewonnen en vervolgens verstromd ten behoeve van het netverlies van de netbeheerder binnen de groep. Dat is ten behoeve van eigen gebruik, wat nu ook is toegestaan. Hierbij wijzen we op de quote elders in de Memorie van Toelichting waarin is vermeld dat het wetsvoorstel geen nieuw beleid bevat. Dat zou dan geen aanscherping van de bestaande situatie moeten omvatten.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Het betreft geen nieuw beleid tov STROOM. De productie of levering van biogas past niet binnen de taakafbakening van de netbeheerder.
NBNL	MvT		Grote aansluitingen door alle netbeheerders.	Op pagina 12 staat een passage dat GTS grote gasaansluitingen weer geheel mag/moet gaan aanleggen en beheren. Dit zou uitgebreid moeten worden tot alle netbeheerders.	Wetsvoorstel is aangepast. De Memorie van Toelichting is aangepast.
NBNL	MvT art.gewijs			Wij kunnen ons niet vinden in de bewoording van de onderdelen L, M, N en O, op bladzijde 15, laatste alinea (onderstrepen toegevoegd): 'De positie van de groep en de groepsmaatschappijen is in dit wetsvoorstel als volgt vormgegeven. In de eerste plaats is bepaald dat de groep zich in hoofdzaak moet richten op netbeheer (voorgesteld artikel 17c, eerste lid). Hiermee is geregeld dat de aandacht van de groep vooral gericht blijft op de kerntaak: het beheren van netten binnen of buiten Nederland. <u>Verder moet het werkgebied van de groepsmaatschappijen in Nederland inhoudelijk beperkt blijven tot aan energie-infrastructuur gerelateerde handelingen en activiteiten. In paragraaf 4.2 van de</u>	Wetsvoorstel is niet aangepast. Logischerwijs hebben de activiteiten een relatie met energie-infrastructuur en niet infrastructurele activiteiten in den brede gezien de scope van het wetsvoorstel.
NBNL	MvT art. gewijs		Wetstechnische opmerkingen.	In onderdeel L moet de Centrale Raad van beroep aangepast worden naar College van Beroep voor het bedrijfsleven.	Wetsvoorstel is aangepast. De artikelsgewijze toelichting is aangepast.

ENL	Nieuw		Energie-Nederland pleit voor opname van een verplichting voor de regionale netbeheerders om de (interval) meterstanden tijdig en met de juiste kwaliteit beschikbaar te stellen en ACM hier toezicht op te laten houden.	Dienstverlening op basis van deze meetwaarden vormt een belangrijke innovatie als onderdeel van de energietransitie, zowel voor de markt (optimale inbedding van duurzame energie in de portfolio's) als voor de netbeheerders (optimaal beheer van het net). De invoering van dit proces vereist dat interval meterstanden ruim daarvoor betrouwbaar zijn. Het huidige kwaliteitsniveau van de (interval) meterstanden is daarvoor te laag. Al meer dan een jaar vragen leveranciers aan de regionale netbeheerders een oplossing voor het niet, niet volledig en op onjuiste wijze beschikbaar stellen van deze meterstanden door de regionale netbeheerders. De gevraagde oplossing van het probleem wordt steeds belangrijker en urgenter. Voor de tijdige beschikbaarheid en de kwaliteit van de (interval) meterstanden zijn de regionale netbeheerders verantwoordelijk. Niet tijdige beschikbaarheid en een lage betrouwbaarheid van de (interval) meterstanden ontmoedigt en ondermijnt het in de markt zetten van nieuwe producten en hindert de bijdrage die marktpartijen aan de transitie willen leveren. Een wettelijke verankering van de verantwoordelijkheid van de regionale netbeheerders op dit punt zorgt voor een verheldering die de oplossing voor het probleem van de meterstanden de noodzakelijke impuls geeft.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Hierover loopt momenteel een onderzoek door de sector zelf en er worden onderling afspraken gemaakt over wat tijdig en de juiste kwaliteit is. Indien het onderzoek daar aanleiding voor geeft kan dit eventueel in een volgend wetsvoorstel worden meegenomen.
VEMW	Overgangsrecht		Er ontbreken overgangsrechtelijke bepalingen.	Hierdoor heeft VEMW het voorstel nog niet in zijn volledige samenhang kunnen beoordelen en is dit een voorlopige reactie. VEMW behoudt zich het recht om op het moment dat een compleet wetsvoorstel wordt gepubliceerd hier nadere opmerkingen over te maken.	Wetsvoorstel is aangepast. Aan het wetsvoorstel zijn overgangsbepalingen toegevoegd. Indien VEMW daar nog opmerkingen bij heeft, kunnen deze natuurlijk altijd gedeeld worden.
ESD-SIC	Tariefregulering			Daarin zal worden opgenomen welke kosten de netbeheerders mogen verrekenen, wie via de tarieven wat betaalt en hoe het tarief vanuit de kosten is opgebouwd. Ook zal de procedure voor de vaststelling van de tarieven erin worden opgenomen. ESD-SIC is voorstander van de toegenomen transparantie die deze wijziging beoogd. Wel vinden zij het van groot belang dat mogelijkheden om te reageren op tariefstelling in stand blijven.	Wetsvoorstel is niet aangepast. Tariefregulering wordt niet in dit wetsvoorstel geregeld. Reden hiervoor is dat de nieuwe methodenbesluiten van de ACM op korte termijn worden vastgesteld en een wijziging in de tariefregulering dus pas over enkele jaren effect zal hebben.